

Casa

Gab.

Est.

Tab.

N.º

R

10

8

R

10

8

(Pellechet - 796)

Haïm, 1131

Amore,

videndi Claudius M. ad Alciaei Embl. 105. & 106. & 107. & 108. & 109. & 100. — & III. & 112. & 113. & 114. & 115.

DE
AMORIS
GENERIBVS.

A. Petro Haedo.

- On incōmodū fuerit: si uel cōpendio dicemus
 n quæ res quæstioēs ue unoquoq; Anteroticorū
 libro cōtineant. Hoc enī pacto materiæ pars
 quælibet poterit facilius & p̄cipi & inueniri. Sūt autē li
 bri tres: quos auctor ip̄e de amoris etiā generib; īscripsit
 Primi libri proœmiū īdicat q̄ suauia: q̄q; utilia sint stu
 dia litterarū: ea p̄sertī quib; ueritas quærit. Præterea ex
 hortatur eos: qui liberalib; cupiūt dare operā discipli
 nis: ut duo maxīe uicia deueniant. supbiā & luxuriam.
- i. Primo at libro tractat de cupidīs natura. Fol. iiii.
 - ii. Quid de cupidinis simulacro poetæ pictoresq;
senserint. Folio. vi.
 - iii. Cupido an ip̄e sit amor. nec ne sit. Folio. vi.
 - iiii. Q̄ tres cupidines fuerūt: ex quib; duo Venereus
& Anteros inter se semper dissident: continuūq;
bellum gerunt. Folio. vi.
 - v. Venereus cupido qualis a poetis fictus sit. Fo. ix.
 - vi. Q̄ uterq; cupido telis utitur duobus. Folio. x.
 - vii. Qualem pictores cupidinem illum Venereum es
se uoluerunt. Folio. x.
 - viii. De significatu eorum: quæ de cupidinis forma ge
stu ue finguntur. Folio. xi.
 - ix. Cupido quid & unde sit. Folio. xi.
 - x. Cur cupido esse puer fingitur. Folio. xii.
 - xi. Quare etiam formosus & elegans. Folio. xii.
 - xii. Quare præterea cæcus uelatus ue. Folio. xii.

- xiii. Quare nudus quoq. Folio. xiii.
xiiii. Quare cupido bona omnia & ingenii uel in primis aut auferat aut corrumpat: et mala inferat plura. fo. xiiii.
xv. Quare cupido libertate priuet hominem. fo. xiiii.
xvi. Quare deinde nomine & gloria. folio. xiiii.
xvii. Quare bona quoque corporis tollat minuatur ue. fo. xv.
xviii. Quare absumat denique fortunæ bona. fo. xv.
xix. Cur alæ cupidini tribuantur: & quæ quæque. fo. xvi.
xx. Cur cupido nunc blandus: nunc etiam crudelis appelletur. folio. xvii.
xxi. Qualis sit quid ue significet cupidinis sagitta. xvii.
xxii. Quid sibi uelit arcus cupidinis: quid huius cordula: quid pharetra: quid denique sagittatio percussio ue. folio. xvii.
xxiii. Quid cupidinis rubor significet colorisque suauitas. fo. xviii.
xxiiii. Cur e parnasi arce cupido iaculanti fingitur. xviii.
xxv. Quid significet cupidinis ignitus currens: quid deus deus qui illum trahunt equi quattuor. fo. xviii.
xxvi. De amantium seruitute atque miseria. fo. xix.
xxvii. De amantium dolore & cruciatu. fo. xx.
xxviii. Qui iis hominibus significantur: qui currui cupidinis circumiecti iacent. fo. xxi.
xxix. Quid cupidinis capillus sibi uelit. fo. xxi.
xxx. Quid cupidinis diadema corona ue significet. f. xxii.
xxxi. An coitus cum secundum naturam esse uideatur.

- xxxii: Speri aut debeat aut possit. fo. xxiii.
- xxxii: Qui hostes humano generi maxime insidien-
tur. fo. xxv.
- xxxiii: Anterotis simulacrum quod dicitur esse. fo. xxvi.
- xxxiiii: Secundi libri proemium in primis memorat quod fue-
rint comodiora quam expeditiora gymnasia lit-
terarum ea quae apud priscos philosophos ex-
titerunt. Deinde eum maximi sceleris insinua-
lat: qui ex innocenti ac libera solitudine scho-
lae in urbes primus transtulit. Postremo ea recenset
mala: quae illinc assidue sequantur. fo. xxviii.
- xxxv: Secundo libro dicitur de Anterotis natura &
qualitate. fo. xxxi.
- xxxvi: De Anterotis genealogia. fo. xxxi.
- xxxvii: Quid significet capillus ac corona uittaeque Hip-
polyti: in quo Anterotis natura & uis omnis fa-
cile intelligitur. fo. xxxii.
- xxxviii: Quid sibi uelit quod feroces equos hippolytus co-
gere soleret: ut ei obsequerentur. fo. xxxii.
- xxxix: Quod affectus humani pro metis qualitate & bo-
ni esse & mali possunt. fo. xxxiii.
- xl: Cur pudicitia difficile retineatur conserueturque
in urbibus. fo. xxxiii.
- xli: Quod otium semper fugiendum sit. fo. xxxiii.
- xlii: Quid significet illa Hippolyti exercitia: rati-
a

- laqueosq; tendere: in prædam exictare canes: in
lectari feras: easq; sternere. Et quo pacto concu
piscencia uel fugerit uel comprimatur. Fo. xxxiiii.
- xlili: Qui sunt gradus amoris ineundi concipien
di ue. fo. xxxv.
- xlvi: An & quibus mors metuenda sit: quæ duplex
est. Fo. xxxvi.
- xlvi: Quale sit cæleste illud ac summū bonū. xxxvii.
- xlvi: Quæ nullū uicium magis hoīem a deo auerit q̄
uoluptas libidinis. Fo. xxxviii.
- xlvi: Qualis pœna sit cruciatulq; inferorū. xxxviii.
- xlvi: Vtrum ne animæ reorum nunc quoq; excru
cientur: an tantū post resumpta corpora. xxxix.
- xlvi: Quomodo corpora summis doloribus summis
q; cruciatibus apud inferos affecta: diu possint
uiuere: esse ue sempiterna. Fo. xxxix.
- li: An uera sit opinio eorum: qui suis patientibus
animis existimant non nisi post resumpta cor
pora sese quicquam passuros esse supplicio
rum. Fo. xl.
- li: Quando qualeq; futurū sit diuinum illud gene
raleq; iudicium. Fo. xl.
- lii: Quæ oculi a fœminarum aspectu detorquendi
sunt. Fo. xlii.
- lii: Quæ fœminæ sunt quoq; fugiendæ. Fo. xlii.
- lii: Qui sint meretricū mores. fo. xlii.

- lv: Quid quem soleat in amica: quod id frustra & in
aniter. fo. xlvj.
- lvi: An ratione comprimi libido possit. fo. xlvij.
- lvii: An coniugium sit malum Et an coniugio coniuges
utentes peccent. fo. xlviii.
- lviii: Quod libido & malum est: & blandum malum ap
pellatur. fo. xlviii.
- lix: Quod deo nihil est odibilis: quam scelere gloriari gau
dere ut. fo. xlix.
- lx: Quibus ex causis pollutio perficiatur: & an pec
catum sit. fo. xlix.
- lxi: Quod feminae inconstantesque leues sunt. & cupi
diores quam uiri. fo. l.
- lxii: Quod uicio uicium nequeat curari. fo. l.
- lxiii: De multiplici ornatu muliebri. fo. li.
- lxiiii: Quae sint feminae foeditates. fo. lii.
- lxv: Quod non solum mulierosorum consortia sunt
uitanda: sed etiam mollium poetarum li
bri. fo. lii.
- lxvi: An pari sit miseris: & quando. fo. liii.
- lxvii: Quod non tutum sit transactae fidere castitati. fo. liii.
- lxviii: An peccet qui coactus coierit. fo. liiii.
- lxix. Libri tercii proemium declarat quam ob cau
sam capessenda sunt studia litterarum: & quae
admodum queratur sapientia: & qui uere sa

- ...o. l. pientes appellentur. Fo. lvi.
- lxx: Cur cupido geminus dictus sit. A Fo. lviij.
- lxxi: An auctor causa ue mali appetitus esse pos-
sit: & cur homini sit tributus. fo. lix.
- lxxii: An appetitus precedat uoluntatem: an po-
tius sequatur. fo. lx.
- lxxiii: Quod appetitus tria sunt genera. A fo. lx.
- lxxiiii: An appetitus sit amoris causa. A fo. lxi.
- lxxv: Quod amor passio est: non etiā actio: sed actus
potius. fo. lxi.
- lxxvi: An amoris causa sit uoluntas. fo. lxi.
- lxxvii: An uoluptas potius sit amoris causa. fo. lxii.
- lxxviii: Quæ amoris deniq; causa sit: et quod nihil ma-
gis est homini proprium quàm amor. fo. lxii.
- lxxix: An amorē causent sensus corporis: sed uisus
p̄sertim: Et quibus a rebus cohibēdi sint. lxiii.
- lxxx: Que sit amoris definitio. fo. lxx.
- lxxxi: Quod duo sunt rez genera: & quomodo cog-
noscantur. fo. lxx.
- lxxxii: Quid sit uel appellez bonum. fo. lxxi.
- lxxxiii: Quod amor & turpis & honestus esse potest:
quodque utriusque mores natura: eademque pene uis
esse uidentur. fo. lxxi.
- lxxxiiii: Quotuplex amor sit. Fo. lxxii.
- lxxxv: Quod charitas est diuinus amor. A fo. lxxii.
- lxxxvi: An in deo sicut est amor: ita quoque passio

- lit. Fo. lxxvii.
- lxxxvii: An charitas cum a deo sit: recte animi motus dici possit. fo. lxxviii.
- lxxxviii: Quæ sit charitatis definitio. fo. lxxviii.
- lxxxix: An charitas quia affectio est possit esse uicium. fo. lxxix.
- xc: An charitas sit uirtus. fo. lxxix.
- xcvi: An quod bonum est: malum esse possit. fo. lxxix.
- xcvii: Quod timoris siue metus tria sunt genera. fo. lxxx.
- xcviii: Quæ metus iudicii damnationis uel ex fide maxime proficiat. fo. lxxx.
- xcviiii: Quæ triplex est credendi genus. fo. lxxx.
- xcv: An seruilis metus a spiritu sancto proficiatur: Et an in charitate perfecta metus ullus esse possit. fo. lxxxii.
- xcvi: Quæ charitas est amicitia quædam. Et quæ uera sit amicitia. fo. lxxxiii.
- xcvii: Quæ sine fide placere deo nemo potest: Atque ideo nulla bona ab infideli facta: uera bona iudicantur. Et quæ fides est spiritualis ædificiæ fundamentum. fo. lxxxiiii.
- xcviii: Quæ omnis uera uirtus est a deo. fo. lxxxv.
- xcix: An charitas uirtutum omnium maxima sit. fo. lxxxv.

- e: An charitas augeri possit. Fo. lxxxvi.
- ci: De culpaz peccatorz ue gradibus. Fo. lxxxvi.
- cii: Qz sunt animi partes duæ. Fo. lxxxvi.
- ciii: An ueniale peccatum quemadmodum mortifere
charitatem tollat. Fo. lxxxvii.
- ciiii: An charitas minui queat. Fo. lxxxviii.
- cx: Qz tria sunt genera mói ue peccandi. Fo. lxxxviii.
- cxvi: In quo cõsistat charitatis pfectio. Fo. lxxxviii.
- cxvii: An sint in charitate gradus. Fo. lxxxix.
- cxviii: An homo benefacere sine deo possit. Et an spon-
te damnationi se subiiciat. Fo. lxxxix.
- cix: De diuina gratia: & quid appellatione gratie in-
telligendum sit. Fo. lxxxix.
- cx: Quæ charitate diligenda sint: & qz inimici quoqz
sunt diligendi. Fo. lxxxix.
- cxvi: An angeli recte nostri pximi dicantur. Fo. lxxxix.
- cxvii: An demones qsi pximi diligendi sint. Fo. lxxxix.
- cxviii: An proprium corpus charitate diligere debeat
mus. Fo. lxxxix.
- cxviiii: Qz qui recte se ipe amat: deũ quoqz amat. Fo. lxxxix.
- cxv: Quod in charitate est ordo quidam obseruan-
dus. Fo. lxxxix.
- cxvi: An ppinqui sint magis diligendi qz extranei eti-
am meliores. Fo. lxxxix.
- cxvii: An parentes magis diligere qz liberos debeat
mus. Fo. lxxxix.

- cxviii. An uxor magis diligēda sit q̄ parētes. lxxxvi.
 cxix. Vter parentum plus a liberis amari coli ue
 debeat. fo. lxxxvi.
 cxx. An inimici diligendi sint. fo. lxxxvii.
 cxxi. Qualis in omnes dilectio esse debet: sed erga
 deum presertim. fo. lxxxviii.
 cxxii. Quēadmodū pximus sit diligēdus. lxxxix.
 cxxiii. Qui finis sit amoris. fo. xc.
 cxxiiii. Quod & ubi sit summum bonum. fo. xc.
 cxxv. Q̄ soli boni sunt beari. fo. xc.
 cxxvi. Q̄ nō tā remūerat̄ uirtutis actus q̄ affectus. xci.
 cxxvii. Quid causae sit q̄ cū b̄ti oēs esse uelit: b̄titudis
 tamē capessēda nō eadē sint oīum studia. xci.
 cxxviii. An bonus qui mala patit̄ b̄tus dici possit. xcii.
 cxxix. Qualia q̄taq̄ sūt & b̄a corpis et fortunae. xciii.
 cxxx. Quēadmodū contēni ualeat fortuna. fo. xciii.
 cxxxvi. Qui sit rerum finis. fo. xciii.
 cxxxvii. Quemadmodū a peccato ablineamus. xciiii.
 cxxxviii. Cur non potius faciliusq̄ corpori animus: q̄
 animo corpus dominatur. fo. xciiii.
 cxxxix. Q̄ appetitus & ratio continuum inter se bel
 lum gerunt. fo. xcvi.
 cxxxvi. Cur deus hominē nō optimū effinxerit. i. talē
 qui peccare nullo modo posset. fo. xcvi.
 cxxxvii. Cur homo factus est. fo. xcvi.
 cxxxviii. Q̄ nemo saluatur nisi uolens. fo. xcvi.

QVINTII AEMYLIANI CIMBRI
ACI POETAE EPOS HEN
DECASYLLABICON IN
PETRI HAEDI AN
TEROTICA AD
CVPIDINEM.

Lasciuiae Veneris puer cupido:
Seu te cypris erota nominauit:
Quum lux noua puerperam citabat:
Vt te nominibus tuis uocaret.
Herbam porgito uictus Anteroti.
Mandato & pharetrae leues sagittas
Extinctis faculis: malum uenenum.
Hocce Haedus fieri dei sacerdos
Horum auctor iubet Anteroticorum;
Qui sane monitore: nemo se unquam
Scribet militiae aut sciens sequetur
Duri blanditias tui furoris:
Qui uiuum haurit amasii cruorem:
Nec tactis edit ossibus medullas.
Hinc pallent iuuenum ora decolorum.
Hinc nec pocula nec cibos amascunt:
Nec somnos. agit hoc dolor subinde
Intentans animo faces amantum:
Quem nec pharmaca semiequi leuarent
Chironis: neque praepotens cythaeis:

Aut circēs magicis: comesse flamma
Pergit uiscera clanculum misellis.
Ergo ne pereant: senis legunto
Hos Hædi iuuenes graues libellos.
Sic certam in superos uiam uiabunt:
Statim lumine charitatis orto.
Quod si liuor edax: ut est ineptus.
Aduersum cynodontas explicabit.
Sensum phama tamen perinde maior
Curaq; inuidiam rogos sequetur.

:: FINIS ::

PETRI HAEDI SACERDOTIS POR-
 TVSNAENSIS: AD ALEXANDRVM
 EX FRATRE NEPOTEM: IN
 ANTEROTICORVM LI-
 BRVM PRIMVM PROEMIVM ::

Hilosophiam iusq; uel ciuile: uel pō-
 tificium mi Alexander rudis etiā
 ingenii adulescentes breui asseque-
 rentur: si qua in disciplina uersan-
 tur: eam summo studio & diligen-
 tia cōplecterētur. Accendunt oēs
 scientiæ cupiditate: in eaq; excellere pulchre putant.
 Sed iccirco rara ē uirtus: q; arduo ī loco sita: assiduis
 magnisq; laborib; quærat: difficilib; iuentu sit. Non
 igit abs te contendo uoluntatem sapiētiae capessendæ.
 Nā istam uideo tibi nō defuisse: neq; unquā defutu-
 ram: qui sponte ad euganeor; urbem illā diuenteris:
 in qua maxie florent hoc tēpore studia literar;: q;
 ex his arbitrare nō solum fortunæ bōa cōmoditatesq;
 corporis: uer; etiam incredibilem quādam animi uo-
 luptatē fœlicitatēq; pficisci. Et recte quidē eiusmodi
 proficiscuntur. Affert enī sapia diuitias: opes: potētiam:
 honores: laudē: gloriam: iucūditatem: & (id. quod ma-
 ximū est ōnium) ueri cognitionē. Quo fit: ut homies
 deo & pximiores sint & amiciores. Contendo inquā

abs te: nō ut sapiens esse uelis: id enī ut dixi nemo est
qui nolit. sed id ut uelis: quo sapiens esse possis: Quod
quidem fit assidua cura: studio: labore: tā & si quis nō
laborat? Nati enī ad laborē sumus: & labore quærūt
ōnia. At iste labor ut fugiendus est nemini: ita omnibus
summopere expetendus: primū q̄ liberalis: deinde q̄ dul
cis & iucundus: præterea q̄ breuis: deniq̄ q̄ & utilissi
mus sit & celeberrīus. O laborē libero uiro dignum:
cui quidem nisi laboribus ceteris curisq̄ uacuis: recte
dare operā nemo potest. Ociosos enim & quietos esse
oportet: qui philosophātur. Quāq̄ autē labor āimi sē
penūero nō mīor est q̄ corporis: nihil tamē factū ē dif
ficile: quod ultro sponteq̄ facias: tā & si labor iste eo tibi
uidebit̄ facilior: quo suauior exiterit ac iucundior.
Quid aut̄ suauius? quid iucundius: q̄ iis ī studiis uer
sari: quibus uestigat̄ ueritas: in qua quāto āplius p̄fe
ceris: tāto fias eruditior. Quid uero de laboris breuitate
loquar: qui quāto magis assiduus obstinatioꝝ fue
rit: tāto breuior sit necesse ē? Sequet̄ deiq̄ hāc nō mō
laboris: uerū etiā tēporis breuitatē utilitas quedā: non
solū gloria. Sūptus enī mīores fient: augebit̄ & res fa
miliaris & nomen tuum. Quod si pleriq̄ maximos la
bores suscipiūt adipiscēdaz diuitiaz causa: quas qui
dē scimus incertas esse & casui subiectas: easq̄ tanta
cupiditate: studio: cura quærītāt: ut ne maris quidē la

ironū ue discrimīa formident. quid tu hoc præclaræ ac
 pene diuinū negociandi genus aggredi metuas : cuius
 iucūdiſſima lucra fructuſq; dulciſſimos neq; tu amit-
 tere : neq; auferre fortuna poſſit ? Quis igit̃ nō cēſeat
 ꝑcioſum inæſtimabilēq; ſapiētīæ theſaurū ſummo etiā
 labore : ōibuſq; fortunæ bonis cōparādū ? Repiūtur aut̃
 qui & ſi tantum in ea re ſtudiū tamq; multā opam po-
 nēdam nō rephendūt. reſſius tamē agūt. Huiuſmodi
 aut̃ potiſſimū eſſe ſolent : qui non amore ſapiētīæ : ſed
 noīe tantū ſplendoreq; deliniti . uix præter togā quicq;
 habent quod ꝑtineat ad ꝑhāndi rōnem. Qui aut̃ ina-
 ni nobilitate aut opib; freti : ſpectaculis ſodalitatibus :
 cœniſq; delectātur . Qui poſt crapulā plerūq; noctes i-
 ſomnes ducūt : non legendi ſed ludendi cauſa . & utinā
 nō etiā furandi : debacchandi rixandi. A quo enī ſce-
 lere abſtīeat hoc hoīum genus ? qui a patria poteſtate
 fere liberi : uino ac crapula præſertū & ſodalīū comita-
 tu ſiūt audaciores ? Exiſtimant licere ſibi oīa . ſuūq; q̄q;
 imane facinus aut nobilitatis confidentia : aut ſuffragiis
 amicorū culpaue ſodalium aut de iꝑ pecunia regi ſpe-
 rat. Quis horū ſit exitus nō ſolū ex iꝑo actionū ꝑcel-
 ſuq; ſtudioꝝ : ſed quotidianaſ etiam exēplis intelligi ſa-
 tis ꝑōt. Nam cū fere ſenuiſſe ſe aīaduertūt : nihilq; ha-
 bere præter tritam & ſciſſam togam : quo ſe diu i ſcho-
 la teſtētur uerſatos eſſe : aut deſꝑantes deſerunt ſtudia

litterarum: aut ita doctores fiunt: ut facile intelligas eos insignia tantæ dignitatis non meruisse quidem sed emisse. Quo quid potest esse turpius? quid ignominiosius? quid ad obscuritatem aptius? Eo enim sæpe fit: ut qui literis uel insignibus potius nobilitatem diuitias uel ornare uoluerunt appareant uiliores: apud eruditos presertim & claros uiros: a quibus illos maxime probari oportuit. Quid quod his ipsis etiam quod doctissimis plerumque iter patrocinandum ceterisue de literis disputandum obiicitur male ante acta uita? Miseri quidem homines: sed illi miseriore: quibus parentes assiduo sudore & magno sæpe conflato ære alieno uictum quaerere. Habent nobiles & opulenti: quo suum dedecus aut contegant aut diminuunt: idque precipue apud uulgus. Humili autem loco nati qui patrimonio effuso nihil fere præter ignaui corpus domum retulere: aut ita quidem uiuere: ut familiaris non tam paupertati quam dedecori & probo essent: non uideo cur non potius secedant in barbaras ignotasque regiones: quam in patria uersentur: ubi & derisioni & ludibrio expositi sint: parentumque omnibus. Neque uero id dixerim: quo quicquam tale de te aut credam aut metuam: quem sicut cupidum sapientia: sic quoque puto studiosum existere ac fore: sed quo currentem (ut aiunt) concitarem: redderemque piculo detestato cautiorem. Quamquam haud satis est cognoscere: quam in ruinam incidere quisque possit: nisi etiam intelligat quem admodum sibi eundem

III.

sit ne labat. Lubricū iter ē. Gymnasium autē insidiantū
 ferax plenū: ipisq; ueteranis p̄mescēdū. Tironib; uo-
 ro q̄ sit piculosum sine cōsilio certare: declarāt eorū cre-
 bra uulnera & frequēs rep̄tinusq; iteritus. Itaq; si me
 audies: ad quē laudis quoq; tue gloria p̄tinet: certe pau-
 cis post ānis: nō mō tutus ac (ut liberius dicā) icolumus
 uerū etiā q̄ doctissimus domum reuertere: quā cōfido tan-
 dem aliquādo uirtutū tuarū splēdorib; fieri ornatiore.
 Fiet autē si duo maxie uitia uitabis: supbiā ac uenereā
 illam uoluptatem: quam uulgatus luxuriam appellant.
 Quorū altero qui fuerit affectus: ita p̄tinaci quadam ar-
 rogantia: & rapiē & tenetur: ut eum saepe pudeat quæ
 nescierit quēpiam: uel p̄ quā eruditum interrogare: ma-
 litq; apertis oculis cecus & esse & uideri: q̄ his colly-
 rio inunctis depulisse tenebras. Neq; solū negligis edo-
 ceri: sed etiā docere. Quibus in rebus consequende reti-
 nendeq; discipline ius: & ratio maxime uersat. Alteri
 uero uicio qui sese dederit: is p̄fecto uires omnes cor-
 poris animiq; pdiderit. Quod quidem nō fugit poetas
 eos: qui Cupidinē illū uenereū finxere: eundēq; libidinis
 auctore esse uoluerunt. Huius autem effigies quid sibi
 uelit: utinā omnes tā facile optaret & scire & obserua-
 re: q̄ plane norunt qualis sit. Est enī etiā uulgo cog-
 nita imago: ne dicā q̄si deus aliquis exculta & cōsecrata
 Sed eo ī errore uel sanē: quoniā (ut dixi) quid sibi uelit

III
eiusmodi figura: aut non oīo didicerunt: aut rem iam
pridem inuestigatā: q̄ nondū omne in illa periculū fe-
cissent: dissimilādā esse negligēdāq̄ putauere. Haud eī
lōge absunt a furibus: quorū pleriq̄ ne in ip̄o quidē so-
ciorū ultimo supplicio abstinent a furtis: q̄ illos secor-
des: inertes ac minime cautos astutosq̄ fuisse opinantē!
Nec ante itelligunt se se haud fuisse ceteris callidiores:
q̄ in scelere dephensi æque p̄enas pendunt. Quoniam
igit̄ eiusmodi formæ interpretatio & cognitu pulcherri-
ma est: & ad moderandā uitam necessaria: existimaui
nō cōmittēdum: quin ea mandarem liueris: quæ hac ip-
sa de re Antonius Philermus accurate sane ac diligen-
ter disputauit. Nam calendis Maiis cū in Q. F. mylia-
ni Cimbriaci domum una cum illo uenissem: non tam
ce nandi (Nos enī is pridem inuitauerat q̄ familiarita-
tis confirmande: & recreandorū animorū gratia: hūc in
bibliotheca cōmorantē: spectantem: q̄ Cupidinis imagi-
nē tabula eleganter pictā: comiter aggressi sumus: At il-
le ubi nos respexit: cōtinuo surridēs ut assolet: ita cœpit.

ANTEROTICORVM LIBER PRI-
MVS DE CVPIDINIS NATVRA.
PERSONE COLLOQVENTESEMY-
LIANVS CIMBRIACVS FOETA: PE-
TRVSHEDVS SACERDOS ANTONI-
VS PHILERMVS. I

.III.

EMYLIANVS.

Eo iā adestis. Nondū enī cocus omnes assauit hēdos. HEDVS. Istucerto scio: atq; hoc ipm & stās & loquēs testor. Sed quid agis? Quid cōtemplaris? O he cupidinē obseruas? Metuis credo: ne si hūc nō crebro cernas: aīo tandē excidat. EMY. Haud sane uaticinatus es. Quin potius admiror: p̄hocq; īgeniū eorū qui hunc aptissime finxerūt poetarū. ANT. Si igit̄ itelligis quā obrē isto mō amorē p̄igi uoluerūt. Neq; eī p̄ceptorē decet poetā p̄serti: huīuscemōi disciplinē ignorare causas) cur cōtra ac sentis & prudēs & sciēs facis? EMY. Nō facile (ut fortasse putas) neq; breuē hac de re sermonē īter nos uideo fore: si disceptare cōtēdereq; cōepimus. Quare post coenā ī hortulos tuos Hede si placet cōcedēs: ubi te iudice si nō obstat antonius: quid hic egoq; ualeamus experiemur. AN. Nō repugno: imo uero hēbo grās. Frustra eī differemus nisi eēt qui uerissimā rādē ferret eiussmōi de disputatiōe suā. HEDVS. Placet ut ad hortulos ī primis: deīde cū ad uesp̄ascer ad aedes uel tuas antoni: uel meas diuertamus. Iudicādi at̄ munus suscipiāt eruditiores. Ego eī quid ip̄a quoq; de qōne sentiā: malī dicere: q̄ de uobis iudicare. Illud iā ū nō efficiā ut quoadiuuēt nostre littere: ne p̄ uestre nec mei ītereat opinio. Eoq; fiat ut iudi

ces nūc æqui nūc iniqui nūq̄ neq̄ uobis neq̄ mihi de
 futuri sint. Nā ista de q̄one fuere semp̄ uariæ hoīum p̄
 cuiusq̄ affectu discrepantesq̄ snīæ. Sed de hoc postea.
 Nūc ad cœnā discedamus. EMY. Fiat quandoquidē
 & t̄ps est: & p̄ata oīa. HEDVS. Solēt iter epulaudū
 ii potissimū tacere: qui nimia esurie curā ue p̄munē: q̄
 rum alterā & si uariis uobis cibus potuit abstulisse: re
 or tamē ita incidisse uos in alterā: ut qui nōnunq̄ estis
 loq̄ciores: mutire quidē hactenus neuter uestrum quiue
 rit: maiori quodā desiderio studio ue affectus. Nā quā
 diu cœnatū est: p̄spexi utrūq̄ deiectis in mēsam oculis
 excogitare magis (ut opinor) quid alter alteri aut obie
 cturus esset: aut respōsurus: q̄ qui cibus ex oīb; lautissi
 mus uideret. Ex quo p̄spicue itelligit̄ illud nō falsum
 esse: nō minus eū laborare oportere: qui animi q̄ qui cor
 poris uiribus ē certaturus: magnāq̄ uim esse non tā in
 dicti belli q̄ suscepti: ex quo nō uictoriā solum: sed etiā
 laudē & gloriā p̄ utraq̄ sese domū relaturā arbitrat̄.
 Quare si satis pari estis: hīc iā in pugnā abeundū cen
 seo. ANTO. Ego (ut p̄ me respōdeā) nunq̄ nisi arma
 tus iam pridē certamē suscepissem. EMY. At ne ego
 quidē id obtuli iermis? Propandū igit̄. Sed si non ma
 gnifico apparatu minusq̄ opipare uos accepi: uelī id eo
 cōsilio factū existimetis: ut agiliores oēs ad pugnandū
 expiditioresq̄ essemus. HEDVS. Imo istud ego aua

.VI.

ricie: nō etiā frugalitati dandū puto. Itaq̄ tibi non mō
 nō ē referēda grā: sed ne habēda quidē. ANTO. Ita
 sane. Nā qui in amicos ē auarior: is p̄tinus erga se il-
 los efficit: nō tā illiberales q̄ ingratos. Sed hęc alias: quā
 do quidē iā ad ues pascit. Igit̄ tādem aliquando auferri
 iste hīc iubeto. EMY. Vtinā quę hic mō cōsumpsistis
 possent his cū reliquiis auferri oīa. Efficerē p̄fecto: ne
 frustra de me questi esse uideremini. Ver̄ abeamus: &
 ne quid amittamus epis: mihi quidē nō incōueniens ui-
 det̄: si iter eandē ad hortulos: cœpiā iā dudū de Cupi-
 dine q̄nē p̄sequimur. Sic. n. imitabimur Aristotelē: qui
 deambulās disputare sępenūero solebat. HEDVS. Be-
 ne mones. Sed q̄ iter capis? Nō. n. istac recte ad nostros
 itur. EMY. Quē ad istos ip̄os hęc uia & si paulo lon-
 gior: tamē & amēnior & p̄anior ē. Nā istac eūtib; est
 tū tarditati: tū molestie ī primis tenax cœuū: deīde pa-
 lus illa anguib; redūdās: ut omittā ranar; coaxatiōes
 quę nos obtūdāt: disputationēq̄ īpediāt. Hac uero (ut
 nō nescitis) tū florib; distincta prata: tū lætę segetes: præ-
 terea suburbana p̄dia p̄ multa arborib; consita diuersi
 generis: sed ea p̄sertim in quib; nostra solet helia uer-
 sari: incredibilē nobis sunt allatura: & refocillationē &
 uoluptatē. ANTO. Haud falsum ē (ut cerno) æmylia-
 ne tritū illud uulgi sermōe p̄uerbium: linguā assidue
 īpelli: ibiq̄ p̄sto esse ubi deus doleat. Quid tu heliā me

moras: ueluti si hanc fortassis offendemus: teq; respexerit: nō continuo percussus uictusq;: nō pposite questionis solū: uerum etiā ipse tui obliturus sis. Quod si id ignorat nondū sane didicisti: quamobrem cupidinē cecū finxerit. **EMY.** Si sic existimas Antoni: explica quæso euidentiū omnē quā ea de re pbas tenesq; sniam: ut mihi deinde aut negare liceat aut cedere. Nā ista quidē uerba indicant: nullam mihi tecum hac in cōtrouersia familiaritatē esse posse. Quid enī tā falsum est: ne dicā insanum: q̄ cēlere cum qui uir sit ad unius puellæ aspectum posse a pposito deterreri plāeq; deficere. **ANT.** Vter nostrum insaniat nō ante iudicato: q̄ in heliā inciderimus. Quod si euenerit: nō magno p̄e mihi elaborandum esse in respōdendo arbitror: q̄ tum ex pto ipa tibi respondebit cōscientia. Siquidem uereor in primis ne tibi accidat quod Terentiano illi phedriæ qui apud pmenonem seruum queritur: seq; miserz atq; incōstātē confuetur. Totus inquit tremo horreoq;: postq̄ aspexi hāc. Deinde ne id tibi quoq; possim recte dicere: quod ille ipse seruus cum dominum ut animo bono esset hortaretur inquit. Accede ad hunc ignē. Iā calesces plus satis. Sed opinione fere omnes ducimur. Fallimur igitur plerunq;. Quid enim quisq; ualeat nō ante plane intelligit q̄ tentauerit. **EMYLIA.** Recte tu quidem & sapienter.

II ANTO. Interea uero de cupidinis simulachro quid poete pictoresq; senserint uestigabimus. Et mihi quidem hæc inquisitio nõ omnino facilis uulgarisq; uideatur. Sunt enim quæ multifariam & dicantur & intelligi atq; explicari possunt. Sed cauendum est ne sint ineptæ sibiq; inuicem repugnent multiplices numero & sæp; sententiæ. Quare quod sentio ita dicam: ut si forte uerisimilius quicquã afferetis: non esse uelim pertinacior. EMYLIA Prudenter istud quocq;. Id enim ad bonum uirum ita pertinet: ut nihil magis. ANTO. Et si nescio eum esse me quem prædicas: opto tamen is fieri & contendere.

III Sed ad ppositum. Primũ de cupidine quæri solet: an idem ipse sit amor: nec ne sit. Que res ut facilius ualeat explanari: paulo altius repetenda est.

III Nam cum plures inueniantur Cupidines: qui sit is de quo dicimus: antea explorandum censeo. Equidem disputans apud Ciceronem. C. Cotta in tertio de natura deorum libro: dicit ex ueteri græcia colligi tres cupidines fuisse. Vnum qui Mercurio & Diana natus sit. Alterum qui Mercurio & Venere secũda. Tertium qui idem Anteros Marte & Venere tertia. Verum Tragicus ille (quisquis fuerit quem nonnulli tradunt Senecã fuisse iuniore: ex tribus primum si stulticum inquit. Dura non mihi generata ponto: quã uocat

IV.

matrem geminus Cupido. Cum igitur ille quavis Mer-
curio patre: nō tamen Venere: sed Diana matre natus
sit: apparet nō esse eum qui amorē facit. Ex duob; au-
tē reliquis qui sit is de quo quærimus: magna quæstio
est. Nā si poetas imitabimur: qui uidentur uoluisse eū dē
ipm esse cupidinē: qui nūc afferat amorē: nunc auferat
(Nā hūc & Tragicus ille ut diximus geminum appel-
lat: & de hoc ipō i Metamorphoseos primo ita inquit
Naso. Dixit: & eliso percussis aere pennis. Impiger um-
brosa parnasi cōstitit arce. Atq; sagittifera pmpsit duo
tela pharetra. Diuersēq; operum fugat hoc: facit illud
amorem. Quod facit auratum est. & cuspide fulget acu-
ta. Quod fugat obtusum est: & habet sub arundine plū-
bum. Si hos iquā sequemur: cōtradicemus. C. couæ siue
Ciceroni potius. Sed huic nō assentiri certe nequeo: qui
obscuriora illa pculdubio patefecerit. Neq; enim ueri-
simile uidetur: neq; patitur ipsa ratio: ut res eadem natura
pariat: non tam diuersos q̄ contrarius effectus. Ignis sa-
no auferre calorem potest: auferre nullo modo potest.
Erit igitur alius qui faciat amorem: alius qui detrahat
Cupido. Vteruis ergo geminus. hoc est. alterius simi-
lis dicetur: tum suo atq; matris nomine: quandoquidē
uterq; & Cupido nuncupatur: & matre Venere quā-
q̄ non eadem ortus est: tum munere sagittandi & rien-
diq;: tum deniq; a' arum currus equorumq; apparatu.

VII.

Re autē hoc est. effectū atq; natura nō dissimilis solū
 sed oīno cōtrariis hostisq; ppetuus. tā& si illud aduer-
 sandi nomē posterior sibi potius uendicat : q; prior ille
 secundū naturā hic contra facere uideat. Quod enim
Anteros. i. *Anteros* græce dicitur : id latine cōtrarius
 amoris : q; huic ille semp aduerset. Neq; uero hoc loco
 amorē a cupidie iniectū : sed ipm cupidinē inuiciētē in-
 telligo. Nā græci utrunq; uocant : Quos qui-
 dē Maro imitatus ī primo æneidos libro amorem deū
 dixit. Sed tamē eam rē (ut refert Seruius) discretuit epi-
 theto. Addidit enī aligez. Ita sane effectū est : ut sit
 prima illa quæstio soluta. aliud cupidis eē propriū : ali-
 ud amoris. Multū. n. inter causam differt & effectū.
 Cum igit ex tribus eū teneāus Cupidinem : de quo du-
 dū sciscitati sumus. (Est. n. is quē Mercurio & Vene-
 re secūda. C. cotta natū retulit.) primū uideat mihi esse
 dicēdū : cur mercurio & uenere geitus dicat. post de
 eius simulacro atq; forma : que quidē a poetis fere sin-
 gulis : qui hac de re aliquid scripsere : nō nihil sortita est
 accessionis. Deīde (ut cōstituerāus) iterpiandum quid
 sibi unūquodq; uelit. Postreō nisi uobis erit molestum :
 nisi tempus defuerit : explicandum quæ natura atq; uis
 eius quoq; sit cupidis . quē huic cōtrariū esse dixi .
 Id eī pspicio geitus huāni societati maxie conducere .
 E M Y . Ita fuerit fortasse. Sed cū *Anteros* iste (ut in-

quis adulterio natus sit: naturæq; cōtrarius: nō uideo
 cur nō tanq̄ insigni singulariq; macula notatus & in
 hūanus atq; ferus: sperni ab uniuersis abiiciq; debeat.

ANT. At nō hūc aut illegitimū esse diximus: aut cō
 trariū naturæ: sed uideri. **Qualis aut & unde sit: post
 uidebimus.** **EMY.** Istud quidē Antoni & cupio & op
 to: modo prius doceas si potes: quēadmodū queat fieri.
 ut quā Venerē Tragicus & mari genitam & gemini
 cupidīs parentem facit: ea non nisi alterius mater sit.

ANT. Ego uero existimo Tragicū & si cupidinē ge
 minū esse dixit. q̄ duobus idem nomē sit: uerba tamen
 sensūq; nō nisi ad eū rettulisse: qui matre haberet deā
 pōto generatā. Quod quidē perspicue ostendit ī sequē
 tib; . Nā cū de amoris auctore cupidie pluriā dixisset:
 de altero huic aduersanti ne uerbū quidē fecit. Quod
 nisi cēsebius ita esse: oportebit aut Senecā istū aut Cice
 ronē: aut utrūq; forsitan mēdacem uanūq; & esse et ha
 beri. Sed mea snīa: ut atedixi: cedendum est Ciceroni:
 quando quidē hūc & studiosissimū græcarū literarū:
 & pitissimū haud dubiū est fuisse: nisi forte poetis nō
 etiā oratorib; ē tributū pmissum ue disputare de fabu
 lis. Quod si ita est: expecto quid tu maxie cui primas
 partis nō pauci poetarū huius tēporis dari cēsent: affe
 ras uel uerisimilius uel clarius. **EMY.** Illa ne nostra
 ē Helia: an non est? **ANT.** Illud ubi est monstrum?

VIII.

EMY. Monstrū! Imo dea: quæ nos uersus p̄xiō hoc
in p̄ædio obābulat. ANTI. Nihil est hodie præterea
disputādum: quādoquidē interrogato respōdendū est.
Incedētes fœminas uideo cōplures. Tua uero ista quæ
sit: nōdum aīaduerto: q̄ nulla sup̄pare ceteras neq̄ cor
poris magnitudīe neq̄ formā uideat̄. EMY. An non
eā cernis: quæ lauro nūc adhæret? ANTI. Iam uero nō
(ut tibi p̄suasisti) deam: sed fœminā a reliquis nihil om
nino differētē cerno. Verz eīmuero neq̄ lauryz cerno
neq̄ te. EMY. At tecū loquor. ANTI. Mecum for
tassis loquerere: si uiueres. Urinā igit̄ tā facile excitari
posses: q̄ peristi. Excitemus ab īferis mi hæde poetas il
los ueteres: si possumus. Nā hic noster una forsitan re
surgat. EMY. Quasi uero sit īpossibile huiuscōdi re
surgere mortuos. ANTI. Non poteris p̄fecto: dū oculis
istis p̄sequeris Heliā: deq̄ hac loqueris etiā absente:
dū mem̄eris cogitabisq̄: dum dēiq̄ nō nihil remāebit
morbi. Sed de hoc alio loco aptius. Nūc ad rē de qua
sermo fuit redeāus. Te quidē rogaram: ut poeta prope
græcis nobis patefaceres: si quid forte præter ea quæ di
ximus de cupidīe: esset recōditum ī græcorz cōmenta
riis: quod lateret oratores: eos p̄sertim: qui literis græcis
multū opere dedissent. Tu uero repētino muliercularz
ocursu īterceptus: nō quid dicerē: sed quid intuereris
obseruabas. Dixi obseruabas: quasi uero id præterierit:

quod quāto ad has p̄p̄quāus magis: tanto fit recētius
 EMY. Sentio id quidē: atq̄ (ut p̄dixerās) me ip̄e iam
 iā & cœcum esse fateor & uictum. Cœptā igit̄ disputa
 tionē uel tantisper intermittas uelim: dum ad destiatos
 cōcedamus hortulos. Haud enī dubito: ubi has nō ui
 dero: cōtinuo in me ingenū uim ōnem excitādam esse.
 Quod si mēs ne tum quidē exp̄giscet: certe uel cras re
 spōdebo: uel ad summū perēdie. Nō. n. solet obscuris per
 plexisq̄ de rebus breuis esse disputatio. Quare ne istā
 quidē quā plōngā fore arbitror: hodie p̄ficiemus: cum
 p̄sertim sero cœpimus importuneq̄ cōtendere. ANT.
 Ergo morigerē tibi esse me oportet usq̄ ad hortulos?
 Ita sit sane: quādoquidē nō tā cum Hædo q̄ tecū comu
 nis mihi est certatio. Alioquin uideo frustra me orōnē
 habiturē: nisi aliquid forte dixero: quod & te faciat at
 tētum: & tamē haud lōge a p̄posito abhorreat. Dic igit̄
 tur: oro te) hāc ne ames Heliā. EMY. Dicā equidē.
 Verē p̄peremus: ut æquē atq̄ tu illa me audiat respō
 dentē: q̄q̄ id ne quicq̄ est futurē: nisi cū corā erimus: tū
 rursus me istuc ip̄m roges. AN. Te ne corā illa de ea
 ipsa rogē scilicet: ut me itelligat pro te sibi lenonē esse.
 EMY. Minime uero isto modo: Sed ita tēperāter: ut
 ad me oīa: nihil ad illā rettulisse uideare. Nunc ergo
 rogā: quæso te. ANT. Faciā: modo me a risu cōtinere
 possim. EMY. Quid rides? ANT. Nompe q̄ quasi

amās erubueris. **EMY.** O utinam amare satis esset: pe-
 reo etiā. **ANTO.** Perspicio id iā quidē. Proinde ue-
 reor ut decedas intestatus. Nā sperāui saepe numero pro
 tua in me beniuolentia & charitate singulari: heredem
 prater me a te esse instituendū neminē: quādoquidem
 hoc ipm in te facerē: si forte contingeret me isto ipō in
 discrimine pauoreq; uersari. Sed neq; qui scribat habeo
 neq; testes: q̄q; nisi manus labat: potes ipse scribere. O di-
 em hunc mihi faustū fortunatumq;: si has saltē scemias
 quae in testamēto legibus repudiātur: deus nūc mihi ali-
 quis in uiros uerteret: satis enim testium haberemus. Sed
 quoniā id nō datur: quod quidē & mihi gratissimum
 & his certe (ut uultu indicarūt) gratius fuisset: cupio uel
 istud Emyliane: ut emori differas quantū potes. Potes
 autē prorsus (ut existimo) si potes hinc discedere: & qui-
 dem p̄celeriter. **EMY.** Sane acta res ē: uno isto uerbo
 cōmouisti: fugasti mulieres. **ANT.** Ego ne? Fugarūt
 sese ipse potius: quippe quae sibi ut aequū est praelatos esse
 uiros q̄ indignissime tulissent. Ex quo intelligitur q̄ in-
 saniant qui effeminant: cū sceminas cernamus & inui-
 dere uiris: & suū quāq; sexum odio habere: optareq; in
 uirilē formā uerti. Sed ad me redeo. Quæsierā nūc ama-
 res Heliam. Nēpe ut si (id quod effecisti) sciret. intelli-
 gerē mihi minus esse elaborandū: satisq; omnino factū
 fore: si de cupidinis parentibus simulachroq; quod p̄ce-

XI

te senserint: breui interpretarèr. Nam ne dimidiatum qui-
dem uerbū me platurz arbitror: quin tibi cōsciū totum
mox agnoscas: eamq; ob rē mihi protinus assentiare ni-
hil repugnes. Sequet̄ etiam credulitas & cautio quædā
eorz qui acceperint aliquādo hæc ita a nobis eē dispu-
tata. EMY. Fortasse: si ne illud quidē ignorauerint
& te qui disputes: & me qui istuc ipsum probē amore
aut affectos eē aut fuisse. Opinorenim hac de re nemi-
nem aut disceptare recte posse aut iudicare: qui non in
ea uersatus: magnū diu fecerit periculum. ANTO.
Quasi uero nulla de re quisquā disputare possit quam
nō sit expertus: quippe qui nūq; aut ī aliis cernere: aut au-
dire ab aliis: aut deniq; legere ediscere id potuerit: de
quo postea disputat. Sed si istud fortasse cōcedēdum ē:
quod tamē negari plāe potest: ne illud quidē nō cōfite-
dū poetas in istiusmōi affectu p̄fruedo excolēdoq; ma-
xime p̄cipes fuisse: qui & imaginē Cupidini admirā-
dā insignēq; tribuissent: & illū nō mō deū: sed deū eti-
am deoz eē uoluissent: quippe cui ne ip̄e quidē Iuppi-
ter deum atq; hominum rex (ut aiūt) qui ueris obfistere.
V. Verz ut poetas græcos relinq̄mus: quādoquidem
nostri ab illis mutuanē plurīa: sed ea p̄fertī quæ ad hoc
disputatiōis genus uident̄ p̄tere. Cupidinē Maro pu-
erū formosum eē finxit: eūq; aligenz & cæcū: qui ocoul-
tū ignē hoc ē amorē inspiraret. Ex quo intelligit̄ quæ

amoris sit definitio. Nihil enim est amor aliud quam occultus quidam ignis qui in pectus admittitur & cor urat: & ueluti uenenum per uenas currat: ipsaque inhaerens ossibus: medullas uoret. Quam quidem animi passionem malumque clandestinum quemadmodum efficiat cupidus: Naso iis quos supra retuli uersibus explicauit. Huic enim quem blandum esse uoluit adiecit arcum: pharetram: sagittas easque duplices: quas summo ex parnasi uertice iacularetur: quas altera ad eius aduersarium (ut diximus) magis perinet. EMY. Qui duplicibus unus hic quoque utitur. Ita enim Naso ipse alio scripsit loco Sic ubi perusit rudibus puer ille sagittis: Spicula de pharetra perimit acuta sua. ANTO. Ne id quidem ad rem non facit. Non igitur fuerit praetermittendum.

VI. HEDVS. Neque illud quoque quod mihi nunc occurrerit: utrumque Cupidinem duobus uti telis: quorum altero (ut recte Naso inquit) faciat amorem: altero detrahat: non eum ipsum tamen: sed contrarium. EMY. Quid dicit hic Antoni? ANTO. Profus non intelligo ita solet res perstringere. HEDVS. Scitis me non uerbosum esse. EMY. Laudo istud quidem: sed non ubi uerbis est opus. Explica igitur: atque ita ut te nobiscum loqui existimes: non solum tecum. HEDVS. Quasi uero cum duo sint omnino amoris genera: unum quidem honestum: alterum turpe: difficile permagnumque fuerit intelligere: eum qui utrovis amore ferueat:

in altero frigere: q̄ uterq̄ alterum pati nequeat: ideoq̄
pellat. Horz enī cupidinum quisquis menti dominae:
ius utiq̄ tuē suum: contrarii depellit: fugat: extinguit.
EMY. Istec quidem interpretatio & uerisimilior est: &
eam quæ inter oratores & poetas de gemini cupidinis
differētia eē uidebat: quæstionē plæ sustulit. ANT.
Ita quidem uidet. Sed quædam petrarcha noster addi
dit: quæ cupidini nō inepta. quidē significatione maxi
me cōueniāt. Hunc enī ipsum nō modo puerz: sed cō
tra ac Naso uoluit puerz etiam crudelē: eiusq̄ ingen
tes alas quas ille gēmatas esse rettulit: hic uariis esse di
xit coloribus asperlas. Deinde fingit igneo illum curru
quattuor ab equis hisq̄ albis (ut Naso quoq̄ scripsit) sed
indomitis effrenibusq̄ circūadto nudū insidere. Demū
q̄ innumerabilibus esse mortalibus circumdatū: quorū
alii capti uinctiq̄: uulnerati alii: nonnulli etiam occisi
uiderent. Hæc fere tota descriptio ē cupidinis. Nam re
liquos inuenio poetas dixisse nihil: quod abs tribus il
lis eoz ue aliquo non comprehēsum prælibatumq̄ sit:
præter Apuleiū: qui alis etiam quiescētibus inesse ait
eximias plumulas: tenellas: delicatas: quæ tremule re
sultantes inquiete lasciuirent.

VII. Iam uero pictores hūc nō ab re quidem uelant
potius q̄ cecum esse uoluerūt: proq̄ suo quisq̄ iudicio
partim flammeū fecere: partim naturali quadā affecerūt

.XI.

coloris suauitate. Deniq; p̄multi nescio quā ob rem) au-
reo illum diademaue donauere: alii laurea corona. Vos
uero si quid pr̄terea aut uidistis unq; aut legistis: audi-
stis etiā affertote. EMY. Videris tu quidē mihi p̄ter
unū collegisse oīa. Nā quæ tabulæ sunt mihi domi de-
clarat (ut itueri potuistis) huius cupidinis capillū p̄rrā-
tem & flauū ac crispū esse: perq; illius lacteā ceruicē la-
te sparsum. Diadema uero myrtis frōdib; gē misq; con-
textū. ANTO. At iste quisquis fuerit: si nō fuit Po-
lycletus: qui sine mirabilī quadā rōne nil pingere sole-
ret: certe is fuit cui nemo huius ætatis sculptorū pictorū
ue neq; sublimitate ingenii: neq; inuentione rerum ex-
positioneq; anteciret.

VIII. Sed de signētis satis ē dictū. Nūc quoniā ad
optatos dudū hortulos diuertimus: ē de secūdo partiti-
onis loco i. de simulachrorū significatiōe disputādū: mō
Emyliane aīo intēto ēē possis: ne quid effluat elabātq;
EMY. Nihil effugiet p̄fecto: iā & si tibi nō pollice-
or quicq; me hodie respēsus: q; q̄ optimā p̄bere nox so-
leat deliberationē cēsiliū capiūdi. ANTO. Probo id
quidē: mō nō alia sit dilatiōis causa q̄q; ne illa quidem
improbāda ē quā suspicor. Nō eī adhuc forsītā reuoca-
sti animū a sensib;: q; is p̄xime arreptus illecebris mu-
liebris formæ: hāc ip̄am ueluti p̄sentē cernat: contēplet
admiretur: optetq; diu prospēctare uoluptatis causa.

EMY. Perdifficile semp fuit diuinare quid cogitent alii: facturique sint. Noli igit tibi psuadeas nihil me cras esse resposurum: qd hodie me no ta amare qd me te capiit esse censes. Respondebo certe atq; ita fortassis: ut itelligas me in audiendo diligentiozem: qd tu in diceudo fuisse.

HEDVS. Admiror utiq; cur exores dilatione: quasi uero nunc primu in cotrouersia incipias cotentione qd uersari: nihilq; habeas consilii: nihil ingenii: nulla deniq; aut diuinare rez cognitione aut huanae.

EMY. Grauius sane & recte me reprehendis Hæde. Itaq; tibi more gera: passimq; ubi uisum erit: aut cotradica Antonio: aut respondebo. Sed quid tempus terimus: quasi uero nunc primum sol oriat: no etiam iam iam occasurus sit? Tu igitur Antonio radem aliquado exordire.

LX. ANT. Placet id quide & gaudeo. principio cupidine que autumo a cupiedo dictu: interpretor coiunetionis esse appetitu: qui ex ia illecto uoluptate sensu pclinuateq; in libidine: qsi Mercurio Venereq; oriat: quorum alter obscenis excitasse naturam tradit: qd aspectu proserpinæ comotus sit: & nuncius ac i terpres dictus: alteram ex procellosi maris spuma natam serunt: qd quem admodum crebro maris motu (quod quide elemetu humidum calidumq; est) conficitur spuma & eiicitur: ita humido ex astu corporis titillatio proficiscat: ex qua procliuitas ducitur dispositioq; ad coitum. Quæ ubi sen

.XII.

suum iungitur contubernio. (Nā ad animum appetibilia sensus quasi nuncii referunt: eumque quod suauissime mouent.) concipit pariter appetitum illum uehementiorem quem eundem cupidinem esse diximus.

X. Hunc autem in primis eā ob rē pueri fingi puto quod qui eo fuerit imbutus: in puerorum morē ludis iocis uoluptatibusque cæteris delectetur: hisque potissimum studeat. Deinde quod ut pueris ea cogitatio est: ut quicquid egerint id esse rectum opinentur: ita libidinosi licere sibi omnia existimant: nec se quicquam non decere. Videmus item pueros abiectis noxiisque rebus oblectari: quin etiam sæpe turpibus: easque tota ui animi appetere: atque ita: ut si hæc aut subtractæ sint aut negatæ: continuo irascantur: exclament: lachryment. E contra uero labores utiles etiam minimos uirtutemque refugere. Præterea quod in puero sermo instabilis: ineptus: imperfectusque sit. Ad hæc quod tener atque tractabilis mox contrahat amicitias. Sunt enim pueri ad familiaritatem faciliores. Postremo quod puerilis ætas facile corrigi & domari potest: quando quidem mollis est & apta regi: quamquam amor si non ipso fere in exordio repellitur: rectius effigiem tenet puerorum: quos constat in dies adulescere: fierique robusti

XI. (ores.

Propterea uero formosi hunc & egregium fecere quod dignitas & uenustas corporis magnam habeat uim in utraque parte. i. ut

Cum fingit bonos.

quare formosus

magis faciliusq; & capiat & capiat: si praesertim lauda
 ta sit. Atq; eadē fere est de ingenuis p̄batisq; morib; ra
 tio & sentētia. Vt et in turpi muliere nōnunq; amantē
 ingenui mores: sermo elegās: familiae generositas: orna
 tus apparatusq; uestis. Ita nimir; i formosa respuit ple
 runq; humilitas: abiectio ruditas orōnis: nec tā uestis uī
 litas q̄ situs quidā & p̄dor: ornāmētōrūq; negligentia
 q̄q; fortuna minus mouet oculos q̄ mores. Nō enī tā cor
 pus q̄ animus amat. Sed ne illud quidē abest a causa:
 q̄ amātes sed potissimum foemine aut deformes sese au
 to alienis uē crinib; nōnunq; exornāt: saepe comunt: do
 niq; peregrinis uū unguētis tū colorib; inficiūt: aut for
 mosae nō nihil adiiciunt ad formā: quo elegāiores pul
 chrioresq; iudicent. Quid q̄ extēto incedūt collo: sicq;
 agiles efferunt: ut uix terrae summā imprimāt uestigia?
 Speciosus ergo iure fingit̄ cupido: q̄ eorum qui amant
 quisq; speciosus p̄politusq; uideri & cupit & conatur.
 XII Quod quidē stulticiae ac leuitatis genus facile
 ostendit q̄ recte hūc poetae etiā uoluerūt eocū esse. Cū
 et cōsilio rōneq; careat: nō uidet neq; quid utile sit: neq;
 quid honestū. Nulla enī reꝝ distinctione sed passione
 tantū mō amantē duci palā est. Proinde impudēs: lasci
 uus: procax: petulans: quicquid cogitat: quicquid dicit:
 quicquid facit id nimir; decere: aut certe uenia dignū
 putat: q̄q; idipm opinat̄ a ceteris ne animaduerti qui

XIII.

dem aut suspicari ullo pacto posse. Cæcus quoque dicitur
quod non muliebria uicia turpitudinesque considerat. Itaque ut
de facietatis penitentia taceat: pro nihilo habet luxuriam
obscœnitatem pollutionem fetorem. Quorum quidem omnium &
si quædam dictu atque auditu molesta sunt: quædam etiam in-
digna cogitantur: ab illo tamen uel sola desiderantur: omnique
studio quærantur ac diligentia quod eorum adeptione opinantur
se beatum fore. E M Y. Si non sum æque cæcus: non pla-
ne uideo quemadmodum captus oculis cupido telum dirige-
re certum ad locum possit. ANTO. Ne id mirum quidem
cum ea sit telorum eiusmodi natura: ut quouis hæc modo ille
torqueat: nusquam ualeat nisi in præteritum figi. At per ut picto-
ribus aliquid non iniuria fortasse concedamus: qui cupidi-
ni oculos quidem: sed uelo obductos tribuerunt: quod malit re-
cta non uidere quam placita concupiscant non persequi: uelut illud
interpretabor feruorem esse obstinationemque appetitus. Qui
proculdubio iam in frenis: non tamen non parat rationi quam hæc con-
temnit atque abiicit. Tanta est huius furoris uis atque imma-
nitas. Itaque Theotimus quidam cum graui oculorum incom-
modo laboraret & amaret uxorem: interdicta ei a me-
dico licentia coeundi: cupiditatis tam impatientis impetuque
libidinis correptus moderari non potuit. Nam & pru-
dens & sciens se oculos amissurum: priusquam iniret uxorem
ipso in æstu furentis cupiditatis & consuetudinis apparauit
uale inquit amicum lumen. Hic ne Cæci quoque opes non

profudisset: qui ne suis quidem oculis parcendum existiauit.
 XIII. Costat igitur cur nudum finxerit cupidinem: propter eius
 id quod sequitur: quoque frui maxime concedit: reliqua spernit omnia.

EMY. At ego ideo nudum fingi reor quod nequeat celari.
 XIII. ANT. Sic ita sane. sed ne illud quidem falsum

est bonis omnibus cupidinem nudum esse. Cum enim (ut nonnulli ho-
 lunt) quattuor sint bonorum genera: unum animi: nois alter: tertium
 corporis: quartum fortunarum. quaeque ad hoc redigi secundum illud
 plane potest. Est enim externum bonum nullum est eorum quod
 non a cupiditate corrumpatur aut debilitetur aut auferatur & in pri-
 mis lumen ingenii atque uis.

EMY. Non tibi assentior an-
 toni quod plerisque ignauos rudes & agrestes quidem amor
 effecerit ingeniosos industrios solertes: qui nisi hoc aucto-
 re excitatore duce: nullam unquam consecuti essent neque in lite-
 ris: neque in musicis: neque in ceteris liberalium artium studiis
 disciplinam.

ANT. Fateor in dies fieri acutius eorum qui
 amat ingenium: sed ad ea tantummodo excogitanda ac paranda:
 quae ad libidinem pertinent accommodataque sunt. Segnius uero
 ad honesta atque otiosius. Nihil enim mens quae istiusmodi
 sit illecebris affecta: excogitare potest quod ad uirtutem
 honestatemque pertineat. Nec id dubium quidem: cum neque uirtus
 neque honestas cum inimica uoluptate quicquam habeat communi. Sed
 quid ego decorum uirtutemque commemorare: cum animus libidine infla-
 matus sui ipse obliuiscatur: nec dum actionum rerumque externarum
 ferereque nihil cogitet: nihil excogitet nisi quem admodum pec-

XIII.

et: agatque quid turpiter. Est ei libido turpe quiddam & abiectum & malum: neque malum tantummodo: sed malorum fere omnium radix causaque. De quibus si dicendum est singulis plura sane penitus infinita fuerit oratio. Quid est sceleris non excogitavit profecitque luxuria: quae ut licentia maiore expediti oreque uti posset: non coniuges solum & propinquos caeteros: sed ipsos etiam parentes saepe ueneno nonnumquam etiam ferro sustulit: ut taceam de abortiuis ipsoque in puerpicio extinctis infantibus.

XV. Quod si non modo uicium est luxuria: sed iuuetrix etiam nutritrixque uiciorum quibus qui est deditus: necesse est eorum quoque seruum esse. non uideo quemadmodum is dare queat operam studiis liberalibus quae utique non seruum & alienum & uictum: sed sui iuris hominem liberumque postulat: quaeque liberales disciplinas constat non uirtutes quidem sed media quaedam esse: quibus bene maleue uti possumus. Non igitur si quis quam luxu ipso suadente impellenteque aut musicus euaderet aut poeta: hunc continuo bonum uirum iudicabimus: sed profecto quae illius studia exercitationesque indicabunt.

EM Y. At eiusmodi artium auctores existimandum est non nisi optimo & animo & sine ductos esse: cum in his inueniendis perficiendisque maxime elaborarent.

XVI. ANTI. Erit ergo non tam non bonus quam pessimus qui ad turpia paranda utitur operis disciplinis. Itaque abutendo iis rebus quibus gloria queritur: utique propter spem atque uotum fiet ignominiosus. Cum autem nil tam optabile sit: tanquam

oīb; expetibile q̄ celebritas noīis quæ nō nisi magnis la-
 borib; susceptis piculisq; aliquādo aditis parat̄: & hu-
 ic diuīo mūeri nihil tā aduerſet̄ q̄ luxuria: quæ (ut Ci-
 cero inquit) cū oī ætati ſit turpis: ſeneſcunt tamē ſœdiſſi-
 ma ē: quid quaſo extincto pudore atq; fama reſtat ho-
 mini quo gloriari recte poſſit: cū ob libidinū intē peran-
 tiā idipm iā obſcuratū deletūq; ſit: quo maximis fortaſſe
 reb; geſtis celeſterrimā fuerat laudem aſſecutus: q̄ ſi ea
 ignominia nota ſc̄mīs iuſta ſit: i his ſane multo erit q̄
 in marib; & diuturnior & ſœdior: q̄ p̄ multa ſunt uiro-
 rum clariffima ſtudia & artes: i quib; cū laude & glo-
 ria uerſent̄: q̄rumq; illuſtratiōe ac ſplēdore conceptū de-
 decus quodā mō regat̄: diluat̄q; i dies magis ac ſenſim
 euaneſcat: mō ne recidat. Fœmīæ uero cū nihil habeāt
 quo excellētes uideant̄ p̄ter pudicitia: hac ſemel amiſſa
 nō uideo quid p̄terea amittere: aut quib; iā rerum etiā
 honeſtarū actionib; illā reparare queāt. Eis enī eſt hec
 probrū ſempiternū recēſq; & uiuis & mortuis apud eos
 præſent̄: quib; ignora nō fueit. Nā mihi quidē: credo
 item uobis nūq; huiuſcemōi occurrūt: quin tāq; ſtigmata
 frōtib; iſignitæ ferāt: earū etiā uetus macula cōteſtū ue-
 niat i mentē. At marū libidies ſi nō recētiffime appare-
 at: aut uix aut nō oīo mēoria tenēt. Quod quidē eueire
 iccirco crederē: quia ſexui noſtro. i. uirili facile ignoſcere
 muſ: niſi & ipſe quocq; ſc̄iæ eas ſūmo ſtudio uitaret: q̄s

infamia notatas cognouissent: & inter se iurgantes quasi
insigne pbrū unaquæq; alteri obiectaret impudiciā.

XVII. Quid dicā de utilitudine ac robore: quid de
uelocitate: quid de pulchritudine: quid de sensibus ex
terisq; bonis corporis: Quæ pspiciū est uoluptatum as
siduitate longe ante frangi: deficere: consumi: q̄ natura
ip̄a atq; aetas postulet. Aitunt enim Hippocratem existi
masse coitū Venerem: morbum esse comicialē leuioŕe.
Quid autē ineptius: quid turpius efformiato uiro: quē
nunc macie: nūc palore: nūc odore illo obscœnissimo af
fectum esse cernimus: Nihil ne patiunt̄ renes: nihil ca
put: nihil quod reliquū est membrorū: si ab horū singu
lis coitus nō nihil trahit: Sed mittamus concubitū. An
corpori nihil detrahunt algores: nihil æstus: nihil im
bres: niues: uenti: metus: sæpe etiā longum iter: præterea
labores aliaq; eiusmodi plurima: quæ miserimi homīes
experiunt̄ sæpenumero ac ferūt libidinis explēdæ cau
sa: Nihil his nocēt crebræ multaq; ad noctem uigiliæ:
Nihil deinde insidiæ: Tū rixæ non mō cum rualibus
& uagante noctu iuuetute ciuitatisq; custodibus: uerum
etiā eū amicorū uel maritis uel propinquis: Quid refe
ram eorū pericula atq; clades: qui in amicorū ædes per
fenestras stillicidia ue īgressi: indeq; deturbati ac coacti
sele dare præcipientes: si nō animā amittūt: ac mēbra fran
gunt aut collidūt: At qui (ut omitamus odia. in quæ hi

VXX

sæpe incidunt & capitalia & sempiterna accipere cer-
re solent graua interdum uulnera: nonnunq̄ debilita-
ri obruneari etiam. Ex quo fit ut frequenter inter ci-
ues dissidia nascantur. Sequuntur deinde seditiones
euerfionesq; urbium. Ocio autem atq; ignauia: præte-
rea gulæ somniq; indulgentia diuturna: quæ quidem
ministrae sunt pagulaq; libidinis: marcescere corpus:
intempestiueq; interire certum est. Plures enim Hiero-
nymus censuit uini ciborumq; superabundantia & co-
pia: q̄ ferro mori.

XVIII. Iam uero fortunæ bona: ut opes: ut hono-
res: ut potētiam: cæteraq; generis eiusdē: quid magis ob-
scurat: minuit: exhaurit q̄ uoluptas? Est enim bonorum
uorago quædam minimeq; faciabilis. Quotus est quisq;
est qui libidinē secutus nō tam largus fiat q̄ prodigus?
Nā neq; suscipiendorū sumptuum: neq; pecuniæ effun-
dendæ: nec deniq; contrahēdi æris alieni ullam habet
considerationē. Maxime autem ii quibus magnus est
animus: appetunt quærunq; in primis ea quæ ad or-
natū spectāt cultūq; corporis: ut uestis elegantia & co-
pia. Deinde quæ ad magnificentiā & liberalitatē ut ua-
riā suppellectilē: ut equos: arma: signa: tabulas: cæterosq;
rei uel familiaris uel militaris apparatus nō necessarios
Pecuniā aut supra modum q̄ ea maxime sit necessaria
ad largiēdi facultatē. Sine q̄ quidē benignitate uix id

XVI.

queunt adipisci quod concupiere. Quis aut recenscat quanta pecuniarum quantumque reliquarum rerum conferat in eas largitiones: quae non modo amicis huiusque necessariis familiaribus ancillis benivolentiae captandae causa? Sed quae musicis quoque parasitis histrionibus lenoni lenaeque tribuunt? Postremo summo studio parantur epulae: instruunturque conuiuia tum ad gloriam sociorumque oblectationem: tum ad profuendas uoluptates. Quibus rebus multisque praeterea id genus efficitur: ut infinitis uere facultatibus opus sit: atque ideo si etiam magnae fuerint: haec tamen sumptuum assiduitate & immoderatione absumantur. Denique cupidinem nonnulli ideo quoque nudum fingi putant: uel quod (quemadmodum tu etiam Emyliane sentis) nequeat regi amor: pateatque omnibus: uel quod nihil habeat defensionis.

XIX. Quae ite uolare dicunt: tum quod agilis expeditus celerque sit omnibus in rebus: quae (ut antediximus) ad capeSSendam uoluptatem ualeat: tum quod ea semper soleat optare & persequi quae singularia & summa iudicantur: siue perclara illa sint ingenia egregiaque mores: siue honores magistratum: siue generositas nomenque familiae clarae & diuurnum: siue formae pulchritudo robur uel corporis: seu denique fortunarum abundantia & copia: tum etiam quod uoti compos incredibilis saepe gaudio ueluti uolans exulet: & summa gestiat inauditaque leticia. Sed fuisse praeterea qui opinarentur ideo aligerum amorem dici: quod & leuis &

instabilis cito euolet. Quā profecto sententiā haud im-
 probandā puto: sicut ne eorū quidē qui existimauere eā
 ob rem illi alas addi: q̄ quasi uolās q̄ celerrime discursur-
 rat: q̄ q̄ hoc ad inuisibiliū sagittarū uelocissimum repen-
 tinumq̄ uolatū: illud ad aitatē cupidinis aptius referē.
 EMY. Quin etiā aliger dici recte potest: q̄ uniuersū
 uolitet p̄ orbē: neq̄ homines solum: sed bruta quoq̄ oc-
 cupet. ANTO. Sed ne hęc quidem semp: rec c mēs
 homines. Nā hos inuadere quidē potest: uincere autem
 & occupare nisi molles: nisi fragiles uolet resq̄ nō po-
 test. Mihi uero alarū appellatione duplicem amantū
 spem intelligi magis placet. Sperat enim amās primum
 amari: deinde etiā potiri. Ideoq̄ nō frustra additū eas
 alas & magnās esse: & infinitis penē colorib; notatas.
 Siquidē inest amanibus ingēs quaedam atq̄ incredibi-
 lis spes consequēdæ potiēdæq̄ uoluptatis: si etiam quem
 admodū & utrum ne consequi aut potiri possint: non-
 dum uidēt. Immo uero impossibilia nō solum difficilia
 plerūq̄ aggrediunt. Qua enī in re nō faciunt periculū
 quippe qui confidētes excogitēt: explorent: uentent c m-
 nia quibus suspicantē reciprocum ad amorē allici ami-
 eam posse. Cum igit̄ cupidis atq̄ ideo ingeniosis astu-
 tiscq̄ assidua fere uariacq̄ adsit cogitatio eiu smodi rez:
 quæ profecto tot recē seri queunt: ut prope innumerabi-
 les uideant. Sūt enī hęc tenellæ illæ delicatæq̄ plumu

.XVII.

le alis insita: quæ tremulæ resultat: inquietæ lasciuienti:
ecio augent) haud incredibile fuerit alas Cupidinis ie-
circo mille coloribus distinguî: q̄ amâtes sperent sese id
multifariâ adepturos quod concupiscunt.

XX. At illud sane admirandum est cum qui blâ-
dus sit: item crudelem esse: nisi tempora distinxerimus.
Non enî eodem idem tempore & blandus & crudelis
esse potest. Initio igitur blâdus: q̄ rudi illa eius sagitta .i.
recenti uulnere iâ sensibus leniter percussis placeat: siq̄
maxime iucundus ac suauis. Crudelis deinde q̄ effici
at hominẽ sollicitum: anxium: furibundum. E M Y.
Ego uero dixerim cupidinẽ non solum initio sed semp
blandiri suis: dum eius legibus parere: eũq̄ sequi malũt
Siquidem epulæ immo deliciae sunt amantiũ: quæ tu fu-
rorem anxietatẽ sollicitudinem appellas. Quod si non
ita esset: nunq̄ illi neq̄ tot labores tãtasq̄ molestias ul-
tro sponteq̄ susciperent: neq̄ animo nõ iniquo ferrent.
At ubi quis rebellis esse uolet: hunc protinus tanq̄ fugi-
tium insequitẽ cupido: agitq̄ crudelius. Quod quidẽ
solet iis accidere: qui siue iniuria & fastidio affecti siue
desperantes ab amore discedere conantẽ. Nã haud mul-
to post uicti uinctiq̄ recordatione uel præteritæ uel spe-
ratae uoluptatis: ita postea uexantẽ ut ardeant furantq̄ aper-
tius. ANTO. Et si forsitan conaris a me longe alie-
nus aut esse aut uideri: tamẽ neq̄ uerbis neq̄ re dissen-

IVX.
nis: quandoquidē confiteris labores insaniā crudelitātē
q̄ cupidinis: nō iis qui æquo sed qui iniquo animo fe-
rūt graues esse: et sc̄p̄ torqueri atrocius qui deserere amo-
rē uoluissent. Quod de illis quidē licet raro dicere: quā
oīo iam deseruere Nec tamē ideo amātibus nō dolent
quæ p̄petiunt q̄ dolorem dissimulāt: nec querunt. Op-
tarent nimis nō istiusmodi affici erumnis: quas tu de-
licias uocas: ego potius miseras Habet igit̄ amor mole-
stias furorē feritatem: tā & si p̄cipio blandus (ut dixi-
mus) dulcisq̄ uideatur.

XXI. Talem quoq̄ indicat sagitta telumue: quod
nō aureum Naso sed auratū appellādo: plane significa-
uit munus exercitiūq̄ cupidinis non (ut amātes existi-
mant) fortunatū delectabile gloriosum esse: sed tātū mō-
uideri. Quale uero foret p̄ acuta cuspide mox patefecit
q̄ hęc alū ac graue uulnus peneq̄ insanabile infligat
Nihil enī amore penetrabilus: qui quidē ad int̄ia usq̄
pectoris fugatis hinc curis ceteris illabit̄. Sed eos ferit
maxime qui uel ociosi sunt uel negligētes uel incauti.

XXII. Quam obrem amoris arcū interpretor insidi-
as recte dici posse: quæ in eo potissimum latent: quem
de uoluptate habemus cogitatu. Cuius oblectationem
facile dixerim significari toruli illa atq̄ forti qua inten-
ditur cordula. Pharetra uero mihi uidetur esse uolun-
tas liberum ue arbitriū: ex quo p̄ficiscit̄ cōsensus: quod

XVIII.

quidē telum esse autumo: quoniam ut id corpori sic ille
aīo exitio esse solet. Tū igit̃ cupido extēto iā arcu au-
ratū telū e pharetra educit iaculat̃: q̃ cū cōmotus appeti-
tus e uolūtate cōsensum in delectationē trahit uolupta-
tis: suiq̃ hoīs in pectus repēte celeris auratiq̃ teli pacu-
tā ac fulgentē cuspidē īpellit. Quæ p̃fecto nihil est ali-
ud q̃ ip̃ius amoris delectatio atq̃ incēdium. EMY.
Mihi uero nō uideēt a cupidine quē appetitū esse uo-
luisti: amorē p̃ficisci posse: cum is p̃cedat appetitū. Nō
enī quisquā id appetit quod nō ante amet. Efficit igit̃
potius amor appetitū. ANTO. Atas me Emyliane
sed nō iccirco cedo. Equidē nō nego cum quid appeti-
mus id nos etiā amare. Cū uero amamus: nō continuo
sem̃p̃q̃ appetere ut quisquis suos amat liberos familia-
res amicos: nō tamē appetit. Inest igit̃ amor ī appetitū: ī
amore nō sem̃p̃ appetitus. Quāobrē ut is de quo loqui-
mur cupido p̃cutiēdo uulnerat cū p̃cutit: ita qui appe-
tit amat appetēdo. Cōstat uero ante existere p̃cussionē q̃
uulnus: idq̃ mox ex illa tāq̃ ex causa p̃ficisci: sed tāta
tāq̃ īexcogitabili celeritate: ut ne p̃ctū quidē tēporis ī-
teresse uideat̃. Nō ab re igit̃ telū cupidīs mirabile uola-
tu ēē dicit̃: q̃ ubi sit appetitus ibi cōtinuo amor adsit at-
q̃ ita: ut cū & ī illo & ex illo oriat̃. ab eo tamen diuidi
nūq̃ possit: sicut ne ab igne quidē uel calor uel incēdiū
XXIII. Cui simillimum amorem recte dixerim:

quī ab ignito ductus appetitu & cor medullasq; purit:
 & ueluti uenenum ita p uenas currit: ut exterius inter
 dum flammā euomat: quā Naso cuspidem fulgentē ap
 pellauit. Nam rubore & quidem maximo saepe aman
 tum ora pfundunt. Inde q; (ut arbitror) pictorū alii Cu
 pidinem flammeū fecere: alii naturali quadam affece
 runt coloris suauitate: q; hilari uultu sese mutuo aman
 tes suauiq; aspectu prosequi soleant.

XXIII. Ex umbrosa uero parnasi arce & si iccir
 co forsità cupido iaculari fingit: q; is in quem tum im
 petum fecit Apollo illic uersaret: cui mons ipse sacer est
 non ab re tamen potest interpretari umbrosam p arcem
 hoc est p arcem & umbram cupidinem solere iis potis
 simū insidiari: qui summo loco nati ac locupletes quicq;
 ociosi sunt & deliciis uinoq; dediti: cum praesertim etiam
 Baccho idem mons dicatus sit. Tam & si ne ille quidē
 sensus fuerit alienus: eam ob rem in parnaso. i. in Apol
 linis domicilio aedeue cupidinem constitisse: q; ei poetae
 quibus Apollo sicut etiam canētibus musis praesse di
 citur: figuram diuinitatemq; tribuerunt.

XXV. Huius autem igniti currum quidam opi
 nantē eam esse in qua uoluntatē iacetq; concupiscentiam
 Quod ne ego quidē negauerim. sed ad igneū id uapo
 rem tantūmodo nō etiā ad currū referēt. Cui nimirum
 animū corpq; potius comparauerā. Quod cū cogitationū

.XIX.

motuū q̄ inīitium sit: non dubiū est diuersas percurrere
imagines: cognatioeq̄ sensuū facile appetitai: & adhas
tere & cedere: moxq̄ huius facib; incēsum atq̄ excā
descens trahi p̄ quā celeriter ab affectib; illis quattuor
metu: libidīe: læticia: dolore: quos græci morbos: nostri p̄
turbationes uocāt: q̄ uel rationis expertes sint: uel ratio
nem spernant: uel rationi nō obediāt. Recte igit̄ equos
supidinis præcipites effrenesq̄ dicimus: q̄ consilio carē
tes: neq̄ rōne: neq̄ orōne: nec deniq̄ uerbere domentur:
nulloq̄ cohiberi posse freno uideant̄. Atq̄ item candi
dos: q̄ hi affectus ueluti ad rem p̄tineāt: sintq̄ necessa
rii: sponte utroq̄ suscipiant̄. Vel q̄ ut candor obtutum
corporis: sic praua quædam ac inepta: quæ tamen recta
uideat̄: quæq̄ horum causa est opinio: acie mētis obnu
bilet & perstringat.

XXVI. Sed ex his omībus nullus magis assiduus
q̄ metus. Metuit in primis amās illudi: decipi: falli. Me
tuit deīde ne quid agat: quod amicæ aut graue sit aut
molestū. Cōtraq̄ ne quid p̄mittat: quod illi gratū for
sit an acceptumq̄ fore ducat. Postremo ne quid accidat
impedimētī quo ab amica deserat̄: eā ue amittat: quāq̄
(ut taceā: innumerabilia suspicionū genera quid nō me
tuit amās qui tuta etiā formidat. In quo seruitus maxi
me apparet: qua nihil est turpius. In quem enim timor
cadit in eundem (ut inquit Cicero) cadit ut seruiat: &

uictum quandoq; sese esse fateatur. O miseriam maxi-
 mam. Illa ne parua est seruitus: amatorem singulis fero-
 horis pectine capillum calamistroq; componere: faciem
 aquis diluere redolentibus: fideisq; coloribus afficere: do-
 mo nisi redimitum non exire: consulere saepe Speculum:
 adire thermas: constrinam: scaenam: cursitare per uicos
 per plateas: per templa: nullum deniq; non lustrare lo-
 cum: ad quem pfectam esse amicam: uel cognouerit uel
 putauerit. Quid q; continere se non potest: quin quoti-
 die ad uisendas uel eius aedes properet? Neq; uero id
 non saepe. Quid deinde non spectare solum: sed etiam
 tantisper expectare: dum abiens amica rursus redeat?
 Ex quo fit: ut frustra & accendatur concupiscentia &
 augeatur. Quid q; ploriq; non amati amant? An non
 illud quoq; miserimum genus seruitutis: tibicinibus:
 histrionibus: parasitis: ne dicam lenonibus subesse? Prae-
 terea non solum non quiescere: non bibere: non esse:
 sed ne aliud quidem cogitare posse q; quod amat. Ad
 omnem deniq; strepitum: ad omnem auram conuerti.
 Atq; (ut omitam innumerabilia laborum & molestia-
 rum genera: de quibus supra diximus.) quanta illa est in-
 quietudo: saepe penumero cogitare: deliberare. statuere: que-
 admodum amicam aut tibi conciliare aut reconcilia-
 re plane possis? Nonne postremo cum illa fabulanti
 tibi pectus haesitabit: & totus contremisces? & quamqua

disertus es: quamq̄ audax: quamq̄ impudens: tibi ia-
 men oculi: uultus: uerba concident. Timebis ut fortal-
 sis illam barbaro quouis uerbo & inculto lædas. Itaq̄
 suppressa uoce ac hæsitanti uix proferes dimidiata uer-
 ba. Quod si amica seuerior sermone non aliquo fami-
 liari orationem tuam labantemq̄ animum erexerit: non
 solum multo ante meditata conceptaq̄ nequibus expli-
 care: sed ne recordari quidem. Quid si te animo etiam
 elato atq̄ magno eloquentem: rigido illa uultu: toruis
 oculis inimica fronte respexerit? Quid si discedens
 ueluti pecudem te neglexerit? Quid si clamore ma-
 ledictis ue reppulerit? An non magnopere commotus
 confususq̄ abscedes? Quid deniq̄ si quæ dixeris: ea di-
 xerit cuiquã insultanti tibi aut iniuriandi causa? At
 regressus domum: recensebis: discuties: interpretaberis
 amicæ uerba singula signaq̄ & gestus. Excogitabis
 quid deinde tibi dicendum faciendumq̄ sit. Quam ue-
 ro rapide currum metus trahat. Cicero declarauit in pa-
 radoxo. An ille tibi liber uideatur inquit: cui mulier im-
 perat? cui leges imponit? præscribit? uetat quod uide-
 tur? qui nihil imperanti negare potest? nihil audet?
 Poscit: dandum est. Vocat: ueniendum est. Eiicit: ab-
 eundum est. Minatur: extimescendū est. Ego uero istū
 non modo seruum: sed nequissimum seruū: etiam si in
 amplissima familia natus sit: appellandū puto. Tolera-

bilius est autē mori q̄ seruire: ei præsertim: a quo præter
 uituperium calamitatem p̄niciem consequi nihil potes.
 Quid uero ip̄a de libidine dicemus: quæ ad id quod ui
 detur bonum illecta & inflāmata ita & rapitur: & cur
 rum trahit: ut qui ea fuerit affectus: nō modo iudiciū: ho
 noris: artis: rei familiaris: sed sui etiam oblitus: neglectis
 humanis ac diuinis rebus: contemptisq̄ periculis: con
 sultere non possit: nihilq̄ audiat molestius q̄ correctio
 nem: admonitionem: consilium. Quam quidem libidinē
 quæ recte etiam cupiditas dici potest: non diuinium est
 induciis fieri effrenatiorem: q̄ dilatae res & expecten
 tur & appetantur ardentius. Quod si tantus est in ex
 pectatione furor: quantus est futurus cum potestas affue
 rit potiundi? At læticia qui affectus est tercius: nō uti
 q̄ minus turbulenter cursum trahere uidetur. Nam ani
 mus non solum cum diu magnisq̄ angustiis quæ suam
 percepit uoluptatem: sed cum eius etiam adipiscendæ
 argumento aliquo spe ducitur: quasi iam concupitum
 adeptus sit: eoq̄ potiatur: inaniter effertur: gestit: exultat
 q̄ effusus. Ita fit: ut constantia penitus reiecta cōcitatus
 feratur: uel ad ineundam consuetudinē: uel ad reti
 nendam.

XXVII. Reliquus uero sine rōne affectus est do
 lor: quo nullum existimo seueriorē. Nā (ut ait Cicero)
 sum omnis perturbatio misera est: tum carnificina est

7

.XXI.

dolor: Qui ubi pupugerit animum: uolentius currum trahit. Equidem id plerūq; accidit: ut si quemuis alium amica uel respexerit uel aspexerit suauius: si quid cuiq; familiarius locuta sit aut largita: Contraq; si hāc quis quā nutibus nuncio beneficio ue tentauerit: immo si uel aspexerit: confestim miser ille dolore immanissimo uexatus excruciatuſq; efficitur studiosior: sollicitior: promptior: & (uerius ut loquar) stultior. Mox enim per amica uiciniam bacchatur: aedes circuit: conatur & uideri & haberi non modo elegantior: uerumetiam præstantior & dignior. Nihil deniq; præmittendum arbitratuſq; quod ad alendum amorem: corroborandumq; ualeat: si præsertim amica dissimulauerit amorem: aspectumq; auerterit. An non tum uel maxime currum dolor trahit: cum riuales quis odio dolis insidiis obtreſtationibus rixisq; prosequitur? Demum non dolere is non potest: qui cum ei fortuna opportunum locum tempuſq; obtulisset: quicquam intermisit: quo potuerit aut amicam inducere: inflammareq; facilius: aut ea forsitan potiri. Qui quidem dolor cum ut creberrimus: ita sit acerrimus. (Adest enim quotiens conatur animus efficere: quod aliquādo prætermisit: sepe non tam trahere currū credit q̄ distrahere. Sed de hoc satis.

XXVIII. Iam uero innumerabilium mortalium qui currui addicti in quattuor genera partiunt: ea signi

ficatio uideatur: ut si tantummodo capiti iudicentur: qui
aut eleganti forma: aut ingenuis moribus gestu ue libe-
rali repente deliniti: in primis ad amandum moti sunt.
At eos etiam uinctos censeo: quos aspectus muliebris nu-
tusque illexerit: atque ita: ut nullum respicendum putarint
iugum seruitutis. Porro uulneratos: qui diu in eiusmo-
di studiis uersati: usque adeo debilitati sunt fractique: ut
magnam pudoris partem uerecundiaeque perdidierint.
Qui uero mortui dicuntur: iis non uideo quid super sit
spiritus nedum uirium. Nihil enim habent quo plane
uiuere probentur: si ipsum etiam quo credebantur uiuere
animum prodigerunt: ut qui libidinibus obruti: nihil
aliud cogitant nisi delicias: nisi crapulam: nisi adulteria:
stupraque & scorta noua.

XXIX. De cupidinis capillo quem flauum ac crispum
esse: perque lacteam ceruicem sparsum ferunt: quid dicam uix
inuenio: nisi forte significat illecebrosam miseriamque il-
lam perceptionem uoluptatis: qua quibus amator irretitus
que se unice & amari ab amica: & hac potiri existimat:
se quoque ipse quam foelicissimum opinatur. Quod si non ita
est: non intelligo cur aedes priuatarum potius petantur
quam lupanaria: cum praesertim scorta illa publica atque om-
nibus exposita: plerumque & fornosiora sint & faciliora:
omnesque foeminae eodem ritu fricatione sapore subagi-
tentur: quamquam sine pudore ista non loquimur: ut intelli-

.XXII.

gat an facere deceat: quod nō decet loqui. Quid q̄ uul-
gata illa corpora s̄penūero minore sumptu: sine labore
sine piculo: sine metu: quocūq̄ fere tempore possideri
possunt. Vt igit̄ capillus & si sup̄fluus est corpori: non
nihil tamen ornamenti & decoris affert: itidē uoluptas
q̄q̄ non ē necessaria: iccirco tamē appetit̄ uehementius
q̄ hęc ip̄a & maximū bonū & efficiēs glorie plurimo
eū opinionē polliceri uideat̄. Sed hi p̄fecto quid sibi ue-
lit capilli color atq̄ facies: nondū p̄ceperūt. Flauus enī
color qui ex uiridi & ruffo & albo cōcretus ē: uideat̄ mi-
hi iuuentā significare. Quæ quidē ætas quoniā quodā
mō uiuet: & sanguine succoq̄ abūdat: ad coitū censet̄
aprior. Ex quo intelligit̄ senib̄ plāe negatā esse luxu-
riam: ne exhausti iāiam extinguant̄: afficiant̄ q̄ igno-
minia & foediore & sempiterna. Neq̄ uero ita Venus
indulget iuuentuti: ut non hanc quoq̄ quatiat: exte-
nuet: uexet etiam morbis: uitamq̄ reddat breuiorē. De-
clarat etiam id capillus: qui crispatur in morem maris
nunc intumescens: nunc deiecti: ut etiam discamus
nihil esse in uoluptate planum: stabile: quietum: sed to-
tum salebrosū: temerarium: turbulentum. Quæ teste
Seneca tam cum maxime delectat extinguitur: nec
multum loci habet: q̄ cito implet & tedio est: & post
primum impetum marcet. Deniq̄ capillus cum la-
team circūtegat: premarq̄ ceruicem: quæ non immerito

erectionem roburque significat humanae libertatis: facile id quod est innuit omnem Venereo illo opere vim & animi & corporis sopiri atque opprimi.

XXX. Reliquum est ut uideamus quid cupidinis diadema coram ue significet: quam multi auream: alii lauream: nonnulli cum quibus ego sentio: myrticam potius esse uolere. Non enim cupidinem corona triumphalis decet: quae apud priscos Romanos e lauro: post fieri ex auro coepit: imperatori qui de potentissimis pernicissimisque hostibus triumphasset mittebatur. **EMYLIA.** Erras hic Antoni. Si enim ut inquis aurea corona debet iis tantummodo: qui de praestantissimis infestissimisque regibus triumphauerunt: cur non hac ipsa Cupido potius donec: qui non tam eos quos memoras uictores fortassis saepe uicit: quam de omnibus fere quicumque in orbe terrarum: & sunt & fuerunt non principibus solum atque tyrannis sed populis etiam ac nationibus triumphauit: dum mundus erit triumphabit? **ANTONIVS.** Fateor ita quidem esse ac fuisse foreque ut dicis. Sed tamen certum est a Cupidine adhuc superatum esse neminem: nisi qui non solum non repugnasset: uerum etiam uinci uoluisset. Ex quo sequitur illum esse omnium impotentissimum planeque fragilem: qui nisi uolentem uincere non possit. Est igitur myrtica huic aptior: qua utebantur imperatores: qui uanitates uerbum introibant. Quandi autem ut Aulus Gellius

.XXIII.

refere) ac non triumphandi causa est: cum aut bella non ri-
te indicta neque cum iusto hoste gesta sunt: aut hostium
nomen humile & non idoneum est: ut seruorum pyrrarum
que: aut deditione repete facta in puluere (ut dici solet) in-
cruentaque uictoria obuenit. Cui facilitati apta esse Ve-
neris fronde crediderunt: que non Marius sed quasi Ve-
neris quidam triumphus uideretur. Ex quo perspicuum est
effeminatos fractosque homines recte myrteis frondibus
& significari & notari. Qui nimis facile uincuntur:
eius generis fulgore illecti atque tracti: que diademati cu-
pidinis coronae ue nexa dicuntur: quamque interpretor: iucun-
da illa illecebrosamque speciem siue potius imaginem summi
boni: quod humiles mollesque animi esse in uoluptate opi-
nantur. EMY. Cupio id etiam Antoni ut explices: quo-
nam modo cupidinis capillum gemma ista uariet. Sic enim
Naso scripsit. Tu pena pulchros gemma uariare capil-
los. Ibis in auratis aureus ipse rotis. ANTO. Ne id
quidem preteribo: quod si tenes que proxime disputata sunt:
quid istud quoque sit facile posuisti discere. Nam si concu-
bitus capillo: gemma uero significat imago ipsa opinari
boni: profecto ut capillum gemma uariari putandum est
cum insatiabilis ac gestiens appetitus diuersos nouosque
inquirat concumbendi modos.

XXXI. EMY. Non uideo Antoni quemadmodum
que secundum naturam sunt: ea aut deseri possint aut mu-

cari: ne dicamus negligi sperni ué: cum ad hæc impellat
 ip̄a natura. Nā ita ē naturalis atq; insitus appetitus co-
 eundi: ut & si ip̄i nesciūt infantes neq; coire neq; cōcu-
 piscere: mouent̄ tamē. Pueri uero uix q̄drimuli q̄q̄ ne-
 queūt p̄ficere quod nōdū ætas finit: appetunt nihilomi-
 nus: conant̄ etiā. Qua ī re sæpenūero uidemus puellas
 maxie uersari. Delectant̄ enī sp̄salibus cōtractatione
 osculis. Præterea cū sine doctrina uix homo quicq; scia
 præter ægritudinē: coitus tamē nullo alio magistro: nisi
 natura duce discit̄: quod in aīantib; cæteris æque itue-
 mur. Frustra igit̄ me iis malis quæ generat libido terri-
 tas si nequeo nature reluctari. ANTO. At non tales
 natura sumus: ut peccemus iūiti. Quod si ita ēēt ne pec-
 catū quidē esset ullū: quoniā nolēs peccat nemo. Quare
 & si nobis īest appetitus coeundi: eoq; mouent̄ nō pueri
 & infantes solū: sed multo etiā magis adolescentes &
 maiores natū: ut taceam de senibus: quorum est motus
 rarior: quoniam tamen ita datus est homini appetitus:
 ut non hunc nolentem cogere ad luxum possit: sed co-
 gi ip̄e potius ut rationi obtemperet. Cōstat profecto cor-
 ruptionem procliuitateq; naturæ posse rōne nō negli-
 gi mō: uerū etiam cohiberi. Fateor ergo natura moueri
 corpus posse: ultra progredi non posse: nisi idipsum ue-
 lit iam uictis animis atq; fractus. Cuius duplex ē uis.
 Vna superior: quæ eius de qua nunc diximus rationis

est propria. Inferior altera: quam sensualitatem appel-
 lant q̄ deducatur a sensibus: unde illicitus motus ap-
 petitus ue nascitur. Ad harum utramuis si se uoluntas
 applicet & adiungat: ea uincat: prematq; alteram: neces-
 se est. Cum igitur arbitrium humanum cogi nequeat.
 (Aliter enim liberum non esset.) perspicuum est homi-
 nem non naturæ molliudine quæ uinci potest: sed uolū-
 tate si rōni nō adhæserit: i quid uis scelus labi. EMY.
 At deficiet humanum genus: si eiusmodi uoluptati de-
 trahendum: si repugnandum: si omnino nihil tribuen-
 dum est. ANTO. Noli quæso metuere: ne id agant
 omnes. Siquidem rari eunuchi. Rarissimi qui experāt:
 optent ue continentiam. Longe uero rariores qui profi-
 teant̄. EMY. Cur igitur deus non tam dixit q̄ impe-
 rauit hominibus ut crescerent: & gignendo multiplica-
 rent̄ ac replerent terram? ANTO. Sed rogo te: qui-
 bus ista dixit? EMY. Viro & mulieri. ANTO.
 Fateor: sed coniugibus: nunq̄ etiā solutis. EMY.
 Cur ergo creata sunt genitalia. ANTO. Nempe ob
 id: quod nomen ipsum docet. Debet enim quisq; sibi
 proponere coniunctionem sexuum a deo institutam esse
 se gignendi causa: ut eo modo propagaretur humanum
 genus: fieretq; successio sempiterna. Non igitur nobis
 aliam ob causam pudenda illa pars corporis data est:
 nisi serendæ multiplicandæq; soboli: sicut ne oculi

quidem ceteriq; sensus: nisi ut p̄ eos ageremus quæ ho-
 nestæ essent: quæq; p̄tinerent ad uiuendi necessitatem.
 // EMY. Quid igit̄ oportuit ut deus tãtam tanq; ardẽ-
 tissimam corporibus immitteret cupiditatem: si id quod
 non dubiũ est efficere potuit: ut liberi sicut absq; paren-
 tũ dolore: sic quocq; sine uoluptate gignerent̄. ANT.
 Ea nẽpe: ut opinor necessitas fuit: quoniam mas & fœ-
 mina nisi uoluptate ille dũ se inuicem appetere gaude-
 rentq; coitu: nulla in beluis rarissima in hominibus esset
 precreationis cura. Cum enĩ nõ tam generandi q̄ p̄ci-
 piendæ uoluptatis causa uterq; sexus alteri cõmiscetur:
 uixq; accidat ut aliquando fœmina de hominibus lo-
 quor & si non sterilis senex ue sit: cõcipiat: profecto aut
 semp̄ aut sa penumero maritus: q̄q; cupidus liberorum
 frustra uxori etiam nõ repugnanti cõiungereẽ. Quid
 q; muliæ possent esse cause: quæ homies induceret: sed
 // mulieres p̄sertim ne darẽt operam filiis suscipiẽdis: ut
 fastidiũ pondusq; conceptus: ut pariẽdi tũ dolor tũ peri-
 culũ: ut labor educãdi: ut inopia rei familiaris: ut suscep-
 torũ antea liberorũ prauitas agrotatio ue diuturna: ut
 bella suspensionesq; belloꝝ aut cladum ceterarũ. Prate-
 rea innumerabilia alia quibus multiplicatio generis hu-
 mani nõ impedireẽ solum: sed fere etiam desineret. Ta-
 ceo q; uix coniugiũ quidẽ esset ullũ: q; huius seruituti
 atq; uiculo admodũ pauci reperirent̄ qui subigi uellẽt

etiā sobolis tollēdæ gratia. Quæ quidē impedimēta oīa
 adimit & delet naturalis ille ardor blandimentūq; libi
 dinis. Quāq; aut eiūsmōi cupiditas ē homini cū beluis
 cōmunis: habet tamē is rōnem (ut diximus) q̄ illā coere
 re possit ac uincere. Ex quo apparet eā homini datā es
 se nō tā gignēdoꝝ liberōꝝ causa: q̄ ut abstinēdo a uo
 luptatib; hasq; reprimēdo: in quo uirtutis rō maxime
 uersat̄: & laudē assequeret̄ & gloriā. Nulla eī laus: nul
 la gloria: nulla uirtus est nō facere quod nequeas. Duc
 igit̄ uxore: si auidā illā inhiantēq; libidinē frenare ali
 ter nō potes: ut & cōsequere quod appetis: & sine peccato
 consequere: quādoquidē cōiugium nō mō ad ppagandā
 successionē: uerū etiā ad cōiugatorū remediū atq; adiu
 mentū est institutū. EMY. Atqui uxore ducere nō
 placet: sed uitā potius cælibem uiuere: si modo possem.
 ANTO. At hoc loco posse nihil est aliud q̄ uelle.
 EMY. Quin cū uelim sæpeq; uolueri & conatus sim
 nullo tamē pacto aut quiui unq; aut queo. ANTO.
 Fateor id quidem difficile & uideri & esse: sed iis qui
 nesciunt omnino aut quibus oppugnent̄ hostib;: aut
 quēadmodum his etiā agnitis reluctari queant.
 XXXII. EMY. Dic igitur obsecro atq; explica:
 qui hostes isti sint: & quo reprimāt̄ genere armōꝝ. Cu
 pio eī id audire. ANTO. Petis equidē quod uolebā
 etiā nō rogatus dicere. Plerosq; sane toleramus inimicos

VXX.
Et eo quidem piculosiores quo occultiores. Oēs enī quasi
latrones quidā ex insidiis fere ante feriūt q̄ uideantur.
Sed tres sunt ex his facile p̄cipes ducesq̄ ceterorū. Su-
os autē habet quisq̄ milites: quib̄ reluctari maxīe oportet.
Obstat enī impugnātoq̄ uehemētius. Dimicat aduer-
sum nos in primis ip̄m corpus suauissimis a sensib̄ il-
lectū: idq̄ maxīe ī adolescētia & uirili aetate: q̄z calo-
re atq̄ incēdio redundās: sese haud facile retrahit a coi-
tu. Obstat deīde aduersarius ille noster diabolus: qui cū
nō nesciat q̄ta sit in hoīe appetētia uoluptātis atq̄ uis:
eāq̄ ob rē existimet nullū se habere rāte: neq̄ cōmodi-
us neq̄ aptius ad illū capiēdū ac necandū: offert sēpe
oculis alliciētes imagines atq̄ formas: suggerit illicitas
curas: sicq̄ naturalē illū incitat atq̄ īflāmat ardorē. De-
niq̄ uehemētē nos oppugnat infinitorū pene hominū
intēperātia: maxime autē senū & eorū qui amplissimis
prediti honorib̄ & dignitate plerūq̄ ita uiuūt: ut p̄ni-
ciosissimis morib̄ ac luxu cuiusq̄ generis nō solum ur-
bes sed p̄uincias inficiāt: sintq̄ adolescētib̄ p̄sertim &
corruptioni & morbo. Nō enī id agere aut pudet hos
aut piger: quod impune a multitudine nō tā factitari q̄
quodāmō p̄bari uidēt. AEMY. Quid q̄ illud iē ple-
risq̄ si forte in cōparādīs uoluptatibus fuerit tardiores?
ANTO. Utinā ii essemus: quib̄ semp hoc pacto illu-
dere: facilius sane pateremur a stultis q̄ a sapiētib̄ illu-

di. Cōstat autē eos insanos & cecos esse: qui uicia sequū
tur. Qui uero negligūt detestantē: fugiūt eos utiq; sapiē
tes uiros & bonos esse. Solēt igit; qui cœci sunt: cœcūq;
imitantē eos illudere qui uidēt. Id autē p̄pterea: quia cū
uoluptatē eē nō ifimū bonū opinēt; eos illusiōe dignos
iudicāt: quos ad illud capessendum negligētiōres esse
animaduertunt. Viderent autē fortassis: resipiscerētq;
ab amentia: si quando quid sibi uelit Cupidinis ima
go naturaq; intelligerent. Optarent deinde id quod
expetis) cognoscere quemadmodum huius armis atq; fa
cibus obstari queat. Quod quidem iam iam statueram
efficere: quoniam (ut proposueramus) de huic aduersa
rio Cupidine: in quo medicina omnis salusq; uersa
tur: demum fuerat disputandum. Sed nunc quidem &
tenebris & humiditate cogimur loci: ut ad ciuitatem
properemus.

XXXIII. Illic enim si ad multā etiā noctē uigi
laturi sumus: commodiore utiq; & loco & ocio utemur
quamq; (ut existimo) non erimus longiores: q̄ Ante
rotis simulachrum quale sit: immo utrum ne usquā sit
fuerit ue incertum habeo: eamq; ob rem nihil omnino
sim habiturus: quod de illius significatione uel ex
plicare uel sentire possim: nisi forte mihi: neq; poe
tæ neq; pictori ideo hunc ipsum licet talem finge
re: qualem autē eius natura aut prioris contrarietas

IVXX
expostulat: quod siue poetae siue pictores qui populo placere conarentur: quoniam eiusmodi simulachra non etiam uulgo placiturae arbitrati sunt: non fingendum putauerunt. Sed utriusque fortasse ideo etiam consilio pretermisere: quod non fore difficile existimarent uno posito contrariorum: alterum qualem esset illi eo cognosci posse. Fingamus igitur Anterothen non iam patrum sed uirum: qualem Hippolytum fuisse legimus: quem uultu pudico fortisque: candido amictu: rigido uero incompositoque capillo: sed floribus ac uitta redimito: nunc comprimentem equos: nunc urbana relinquentem: amantem siluas: in montibus uersantem: canibus demum insequentem feras: arcuque & telis configentem: preterea laqueis ac retibus decipientem Quidius descripsit. Quid autem haec significet: ubi domi erimus explicabo. EMY. Bene consulis Antoni: quandoquidem hoc loco commorari diutius non datur. Pergamus igitur: ne forsitan excludamur. Solent enim (ut scitis) ianitores saepe uino languidi intempestiue nonnunquam non tam conseruandae tutandaeque ciuitatis quam quietis gratia: surrectis iam portis etiam occludere. Et uereor sane ne curretes quoque fuerimus tardiores. Illos igitur uel clamore orados ac morados censeo. Quippe qui huiusmodi signis admoniti expectare saepe soleant. Exclama igitur Antoni: & uocem tanta contende: quam tu potes maxima. Multum enim habes & spiritus & soni. ANTO. Facere id quidem: nisi ista me iussio ad risum compulisset. Scis enim ridentem clamare nullo modo posse. Prae-

.XXVII.

terea illud ipsum clamare non esse sapientis. **AEMY** Sed
ne ridere quidem. **ANTO**. At nescio quid post nos au-
dio strepitus: uideoque (nisi fallor) nonnullos equis insiden-
tes: quosque perspicuum est eum qui praecedit esse praetorem. Equus notus
est: praeterea pileus phaleræ. **AEMY**. Quin id iam tu-
ba nunciat. Quare tenendum est nos praeter spem hac nocte suo-
queque in lecto quieturos. Non enim dubito praetorem tu be-
nignitate sua tam prudentia effecturum ne excludamur: si
etiam nihil orauerimus. **HAEDVS**. Sed uel a pro ca-
pite censeo saluandum hominem. Id enim honoris genus no-
stra fuerit oratio: quandoquidem latinam linguam non intel-
ligit. Et praeratum est nihilominus dum nos uidet: dumque
fere praeterit: ut eum nostra haec acceleratio item doceat
quid maxime uelimus. **AEMY**. Bene mones **Haede**:
Sed ego paululum de uia secedendum puto: ne qui a tergo
instat equi nos ut sunt feroces aut praerant: aut caeno in-
spargit. **HAEDVS**. Sed iam uocem gradumque compri-
mite: Praetorem saluemus. **AEMY**. Exorauimus sa-
ne dilationem ut opinor. Potuimus enim intueri quod uultus li-
beralitate quoque capitis humanitate adorantibus nobis praetor
gram rettulerit: tametsi paululum ante nos sese in portum
naonis est recepturus. Portas iam uidemus. Sed quis ad aedes
diuertendum est? **HAEDVS**. Equidem ad meas. Non enim
deceret senem noctu per oppidum uagari. Vos autem ueniam impe-
trabitis facilius: quod quam ut nemini in suspicionem ueniamus:

censeo quod reliquū est disputationis in crastinum diē
 esse reiiciēdū: cū plerū noctes sint breuiiores: & disputa
 tio fortasse futura sit lōgior q̄ putamus: ac deniq; quie
 tis aliquid sit cōcedēdū senectuti: mihi uero maxie quē
 mūere sacerdotii etiā ante lucē fungi quotidie oporteat
 AEMY. Idē ego sentio: quid tu Antoni? ANTO.
 Nēpe istuc ipm. Sed nūc inter nos statuēdum est: & q̄
 parte diei: & quē in locū cras conuēturi simus. HAE
 DVS. Ad me uel mane uel post meridiē si uoletis: Sed
 mane potius: ut si lōgior fortassis fuerit disputationis: eāq;
 totā esuries tediū ue nō tulerit: quod erit reliquū sermo
 nis: id ē post meridianū tēpus differamus. i. post diurnā
 solitāq; quietē: q̄ maxie senes occupant: q; & noctu pa
 rum dormiūt: & diluculo exurgūt: q̄q; ne iuuenes qui
 de nō interdium somnus opprimat: cum plerū post cibum
 mox aut legūt quicq; diutius aut audiūt. AEMY. Ni
 hil ista uerius snia q̄re nō appellādū ē antoni. ANT.
 Qui etiā parēdū ē oīo HAEDVS. Valete ambo nūc
 eī ut lectū quisq; reperat & natura ipa & tēpus postu
 lat. Valete rursus. ANT. Et tu itē. AEMY. Vale.
 PETRI HAEDI SACERDOTIS POR
 TVSNAENSIS AD ALEXANDRVM
 EX FRATRE NEPOTEM IN SECVN
 DVM ANTEROTICORVM LIBRVM
 PROOEMIUM. XXXIII.

XXVIII.

Tinam Alexāder prisca illa tempora
eorum rediret philosophorum: quorum
studium omne non solum cogitatio in
ueri inuestigatione uersabatur. Nulla
illis diuitia: cordi erant: nulla magistra
tus: nulla imperii cupiditas: nullus deniq; luxus: quip
pe qui solo sapientiē desiderio flagrantes: externas res
contemnerent. Nec iniuria. Non enim nesciebant ni
hilo indigere posse sapientē. Deinde hoīs dignitatē eo
maxie cōstare: ut se ipse cognoscat: q̄ tūq; differat a brutis
Præterea motus animi regere ac subiicere rōni: sibiq; i
perare summū imperiū putabāt. Tātū uero ab illis abe
rat luxuria q̄ potissimū sciret hebetari hominū ingenia
frāgicq; aīos: ut quicquid ad Venerē aut fouēdā aut ex
citandam p̄tinere posse arbitrarent: id omne negligere
uitare p̄ cōtenderent: sequerent: aut ea quæ tum ad fu
gandas uoluptates: tum ad apprehendendam discipli
nam accommodata uiderent. Itaq; eorum plurimī aut
cuium frequentias: aut etiam ciuitates reliquerunt: ut
Pythagorei: ut Stoici. Quorum alteri ex urbibus egres
si: in solitudines perfugere: alteri quamquam athenis: se
creta tamen quadam in porticu: ubi Zeno quondam
legere solebat: commorabantur: ut semoti a uulgo: ope
ram expediriis darent philosophiæ. Plato quoq; ipse
cum non pauper esset: ut refert Hieronymus: elegit

Academia uillā ab urbē pcul: non solū desertā sed etiā
 pestilentē: ut cura assiduitateq; morborū libidinis impetus
 frāgerent: eiusq; discipuli nullā aliā sentiret uoluptatē
 q̄ earū rerū q̄s discerēt. Qui autē sic essent instituti: pote-
 rant ne intēperanter uiuere? Nulla igit̄ illis (ut opinor)
 diligētia erat uictus cultusq; corporis: qui p̄ter quercus
 & fagos: quarū consuetudinē umbra iucūditateq; utebā-
 tur: nullū uitae suae testē cēfore uel sortirent. Nā fastidiū
 si quod fortasse nimio intētoq; studio nōnunq; cōtraxis-
 sent: id aut cāporū siluarūq; pagratione: aut speculatione
 fontū: aut deniq; riuorū fluminūq; murmure leuabant.
 Poterāt quoq; uarias uel ex auium cātu: uel ex uenatu
 nōnunq;: praeerea ex aucupis piscationib; uel ex caepe ob-
 lectiones: q̄q; nō ita illis existimo neq; a praeceptorib;
 neq; a seipis scire p̄cupiētib; indultā p̄missam uel fuis-
 se itermiſsionē studiorū: ut nō paulo post ad ea esset re-
 deundū. Fuerat eī fastidiū nō etiā aīus dissoluēdus. Nō
 igit̄ miser: si eruditi: si sapiētes: si fortunati demū euade-
 bāt. Nā his postea siue ī ocio siue ī negocio esse mallēt
 uix deerat potestas alterū adipiscēdi. Itaq; aut doctrinae
 aut foro sese alii dediderunt. quidā uero ad rē publicā
 admīstrandā gerēdū uel magistratū suscepti sunt. Qui
 aut aīo essent angustiore: hi se ad priuata quaedā mūe-
 ra & ad cōdēdas historias: uel ad dāda p̄cepta quaedā
 uiuēdi cōtulerūt: ne nihil aut didicisse aut fuisse putarēt

.XXIX.

cur: Quare saepenumero considerati mihi quae instituta
qui mores: qui status sit huius aetatis discipulorum: uiden-
tur illi quidem de quibus diximus philosophi pbeati fuisse:
se: qui tam & si nulla dei ueri cognitione: sed sciae tantum
modo cupiditate ac gloria iuitati erant: tam continenter nihilo-
minus temperateque uixere: ut non aliter existimarent se sa-
pientiam consecuturos: nisi ab illecebris se corporis uide-
rent. Nequeo igitur non admirari ne dicam non dolere: cur
christiani cum simus: in ea tamen miseri deciderimus: uel coe-
citate uel impudentia: ut non illud nobis & turpitudini es-
se uideamus & sceleris: quod a gentibus ceterisque a deo alie-
nis nationibus in discendis artibus uitaeque moderatione su-
peramur. Itaque qui primus ex innocenti ac libera solitudi-
ne: eoque sylvarum opacitate atque silentio scholam in urbes tra-
stulit: nescio an is hactenus debitas poenas necne dede-
rit. Admisit enim scelus inexpiabile: quod quidem multorum
exitit malorum causa. Nec exitit solum: sed & existit &
exitur. Vidit enim ille quid tunc sibi utile foret: tum ciuibus
quid etiam praeiucundum: quid denique gloriosum: non etiam
quid sibi meroris: quid erunary: quid ignominiae plerum-
que afferre posset alliciens illa peregrinae iuuentutis consuetu-
do. Sciebat igitur ille quidem studiosorum iuuentum frequentia
atque sumptu: publice priuateque augeri opes ciuitatis. Cul-
tu autem & disciplinis ipsoque gymnasia sui nomine non modo exor-
nari urbem: uerum etiam celebrari esseque memorabilem.

& laude dignā. Non etiā illud uidebat foeminas urba-
 nas plerūq; incolis q̄ ciuib; magis delectari: sed iis præ-
 sertim quos cū uestis tum morum elegāria præditos esse
 cernerēt & facie liberali. Quas quidē ad res quantum
 corruptelaz atq; ifamiae sæpenūero accedat: quis nesci-
 re potest: cum nihil aliud fere præter uiciatas uirgines
 & adulteria non anguli urbis mō: uerum etiā theatra so-
 nent. Non est igit̄ p̄obscurum q̄ tum incōmodi: q̄ tumq;
 dispendii sapientiæ studiosis inferat incolatus urbium.
 Qui cum sint hoīes: facile iis rebus capiunt: quibus affe-
 citur natura: commoueturq; appetitus. Quem mox se-
 qui solet cupiditas placendi quædam: cui nempe cura
 inest earum rerum: quæ feris etiam animis blandiant̄.
 Quare plurimum & operæ & tēporis in seip̄is polien-
 dis comandisq; conterunt: multum præterea pecuniarū
 in omni supellectilis genere consumunt. Quis uero pla-
 ne recenseat eos sumptus: quos exquisiti immoderatiq;
 uestitus ac uictus nitor atq; p̄opa exhaurit! Quæ nimi-
 rum omnia siluarum montiumq; solitudines nō modo
 non postulant: sed ne cogitant quidem. Satis esse pu-
 tant ea sibi non deesse: quibus tum famem: tum nudita-
 tem aeris ue intemperiem depellent. Sed quid ego fru-
 stra deploro miserias huius temporis: cum uincat arro-
 gātia radixq; malorum omnium auaritia: & suā quisq;
 se quæ utilitatē: si etiā nōnūq; sit cū turpitudie cōiuncta.

In urbibus igitur comorari discipuli uersarique cogantur: quandoquidem non tam preceptores quam horum conductores principes tyranni uel id & cupiunt & uolunt. In urbibus inquam studiosi sapientiae comorentur: audiatur: ediscatur: modo doctores adhibeant in his instituendis & curam & diligentiam: neque tam frequens sit tamque diuturna intermissio docendi: quam quibus ipsis quoque auditoribus plerumque succedendum esse iudico: qui & nouas quot annis ferias instituunt: & ueteres efficiunt longiores: ut taceam quanto illis sit impedimento annua illa factiosaque sui: uel rectoris: uel seductoris potius electio: quam saepe sumptus immoderatiores: semper contentiones atque odia: nonnunquam etiam uulnera sequuntur. Quibus de causis illud iam effectum usurpatumque est: ut septennium quod olim omnibus iuri uel pontificio: uel ciuili studentibus datum esset ad cathedram suscipiendam: id ne duplicatum quidem satis esse uideatur: tam & si id ipsum profecto perstringere debuit tum copia librorum: qui per hoc sane tempus uilissimo emuntur: imperitorumque diligentia non minus emendari reperiuntur quam elegantes: tum titulorum tractatum uel nonnullorum premissio ac negligentia: sed eorum praesertim qui aut contraria consuetudine desuetudine uel abrogati uiderentur: aut non difficiles intellectu essent: aut denique ad diuitias parandas non multum habere uirium iudicarentur. Quod quidem nullo modo probo. Nam perspicuum est illis

ex titulis sicut ex cæteris colligi per multa posse: quæ nõ
 alibi offendas: & scitu digna sint: & ad eas fortasse quæ
 sunt in usu materias apte ac commode applicari que-
 ant: uel exempli gratia uel similitudinis: quæ in quo-
 uis disputandi genere ualet plurimum. Sed cum isti
 gymnosophistæ meo neq; iudicio ducantur neq; sensu
 & is atq; cæteros mediocres iis maxime morem gere-
 re: cedereq; oporteat: qui maxime: facultatibus & poten-
 tia excellunt: illud tantummodo esse tibi obseruandum
 cupio: ut quoniam nihil ingenio magis est inimicum
 q̄ uoluptas: eaq; q̄ turpis q̄q; misera sit: satis (ut opinor)
 est explicatum superiore libro: nullo cū hoste magis ac
 diuicius tibi certadum esse putes: q̄ cū ip̄a uoluptate quæ
 ne uicta quidē cedit. Sed obstinatio quod ui nõ potest
 instaurare bellum: id blanditiis & indicit & molitur.
 Quibus in contemnendis si fueris remissior: se illa sen-
 sim explicabit: eriget: aggrediet te tandē: subiiciet: com-
 primet: coget etiam seruire. Sed insidiosa ista p̄niciosa
 q; blandimenta quemadmodum uitare queas: superare
 q; surrepentia: ea te docebit disputatio: quæ postera die
 in quam genus hoc distulimus quæstionis: ab Antonio
 mecum & cum Aemyliano est habita. Nam simul ac
 ad me illi mane uenerunt: nostramq; in porticum omēs
 una cōcessimus: q; is locus & a tumultu & ab æstu alie-
 nus esset: sic ab Aemyliano cœpta res est.

PETRI HEDI SACERDOTIS ANTE-
 ROTICORVM LIBER SECVNDVS:
 DE ANTEROTIS NATVRA ET MV-
 NERE.

XXXV.

EMYLIANVS.

Aud iniquum fuerit Antoni: si quam
 h heri uespe pposuisti de Anterote quæ-
 stionem: istā nunc (ut es pollicitus) expli-
 cabis. Sed illud nō omnino pbo quod
 dixisti de Hippolyto: quem eundem esse Anterotem
 uoluiti. ANTO. Ego ne id Hæde dixi: HEDVS
 Dixisti aliter (nisi memoria me fallit) nō dissimilem al-
 teri uideri: non etiā eundem esse. ANTO. Plane uī-
 deo Emyliane mihi nō licere sine testibus tecum quicquid
 agere: ita sæpenumero quæ cum ab aliis tum a me maxi-
 me sunt dicta: hęc simulas te aliter accipere: deq; hīs
 multo aliter sentire quā nel dicant uel intelligant a no-
 bis: ne tibi unquā desit arguendi causa. EMY. Velim
 hoc isto modo factum existimes: si semp intēto esse ani-
 mo quisquā potest: quā nō plane uideo quæ Anterotis
 esse possit ad Hippolytum collatio: cum priorem illam
 nullis adhuc (ut inquis) effinixerit poetarum: eamq; ob-
 rem cui similis existat: cum nihil sit omnino: ne cogita-
 ti quidē potest: quā nulla sit entis ad non ens cōparatio.
 ANTO. Recte tu quidem: si Anterotem poetæ nec

*Anteros
quid*

esse dicerent: nec singularē ppētūq; alterius Cupidinis
aduersariū. Est igit̃ Anteros. est sane. Et ea forsitan de
causa nullam huic imaginem poetæ excogitarūt: q; iam
Hippolytum finxissent: Cui tantum temperatiæ cōstan
tiæq; tribuerunt: ut in eo posset Anterotis natura facile
intelligi & uis omnis. Non igit̃ mirandum: si hunc il
li q; simillimum esse diximus: quē hac potissimum rōne
eundem etiam fortasse dicere nō iniuria potuissemus ni
si aliud Hippolytus: atq; aliud is qui in illo uigens elu
cescensq; regnabat Anteros fuisset. Non itaq; hic ua
luit effingi commodius q; ut talis esset: qualem Hippo
lytus & habitu expressisset & moribus. Quæ quidem
res quid significant: heri explicauissemus: nisi nocte
(ut scitis) impediti: hunc in diem distulissemus omnia.
AEMY. Incipe igitur iamiam uel psequere potius
quod cœpisti. ANTO. Persequar: absoluā etiā si prius
omnes sederimus: q; q; Hædum suis in ædibus id præci
pere decebat. HÆDVS. Facio tibi Antoni hoc lo
co potestatem præcipiendi etiam maiora: cum munere
præceptoris maxime nunc fungi uideare. Sedeo igitur.
Non enim hoc facio inuitus. Tu uero Aemyliane hic
asside mihi. E cōspectu sedeat Antonius. Siquidē hoc
modo quicquid dixerit: audiemus facilius.
XXXVI. ANTO. Redde mihi quidē. Videē aut̃
in primis de nostri huius cupidis genealogia differēdū

quē Venere tercia natū ferūt. Hāc ego Ioue genitā &
 Dione interptor hūani generis naturā. Qui quidē ho-
 mo ex aīa cōstat & corpore: ex quib; altera Ioue. i. a the-
 re oriē: alterz Dione: hoc ē: parētib; quos duos esse li-
 quet. Iccirco aut̄ Vulcano. i. spiritui nup̄sisse Venus di-
 cit̄: ex eaq; & Marte Anterotē gigni: q; is imago sit eo-
 rum: qui ueluti ex mēte rōni nō etiā sensib; cōiūcta p-
 creati: cōtinuū cū uoluptatib; bellū gerūt. Quos eosdē
 euāgelista Ioānes: nō ex sanguinib; nec ex uoluntate
 hoīs: sed ex deo natos esse scribit: atq; hunc deū Martē
 esse: sed quē Psalmista: & fortē dominū & potentē in
 praelio appellat. Sit igit̄ hic cupidō motus animi ab in-
 tellectu p̄ficiē: rōniq; obtēperans: ac nō aliud explēs
 q̄ frugalitatē. Quae tamē ceteras uirtutes q; oēs inter se
 nexē sint cōplectit̄. Frugalitatis aut̄ ut ait Cicero uideēt
 esse p̄priū semp̄ aduersari libidini: moderatāq; in oī re
 seruare cōstatiā: quā quiddē i hippolyto scriptū ē fuisse
 XXXVII. Huic primū rigidus capillus atq; ab-
 iectus extitisse dicitur: q; sperneret exhorreretq; non ne-
 cessariam uoluptatem: Quae utiq; negligentia atq; con-
 temptus quia rariū inueniēt: cernit̄ q; in paucis: homīes
 in primis admirantes facit: deīde excitat ad laudē emu-
 lationēq; uirtutis. Non ab re igit̄ Hippolyti hirsutū ca-
 put floribus honestandum cēsuerunt: q; & uarietas flo-
 rū pulcherrima spectatissimāq; sit: & odor suauissimus.

4

Nam florum honorem populus Romanus P. Scipio-
 ni Africano tantum adhibuit: q̄ is patriæ inimicissi-
 mam ac infestissimam carthaginem deleuisset Siquidē
 alii imperatores qui hostes cecidissent: laurea donaban-
 tur. Neq̄ uero capillus solum ferē ornatus floribus fuis-
 se: sed uitta etiam obstrictus: q̄ sicut imperatoris (ut dixi-
 mus) insigne laurea est: sed eius qui magnifice gesserit
 imperiū: ita uitta sacerdotis: sed eius qui sanctissime atq̄
 optime sacerdotio functus sit: quod p̄culdubio castus ce-
 libatus maxime illustrat. Quem nimirum uitta significa-
 ri reor: quandoquidem Hippolyti capillus hac ip̄a pres-
 sus dicit̄. Comprimat enim luxuriam continētia.

XXXVIII. Iam uero q̄ ferocium equoz̄ colla
 freno flecteret: sibiq̄ cogeret parere quid significet: pla-
 num esse puto consideranti quod de Cupidinis superi-
 oris equis in frenibus ac precipitibus est dictū. Ut enī
 ille qui nihil est aliud q̄ stulticia: affectibus non solum
 non repugnat: sed etiam obedit eosq̄ sequit̄ furentes:
 uel ab his trahit̄ potius q̄ carens habenis rationis ne-
 queat cohibere: ita noster hic cupido cum intelligat &
 quales sæpe fiant: & quo ruere festinent: nisi comprimā-
 tur nō sine labore uiq̄ maxima uagantem eorum lasci-
 uiam atq̄ impetum rationis frenat frangitq̄: tum autem
 multo magis cum cogitat nō solum quæ uitet incōmo-
 da atq̄ uicia si eos suā redegerit in potestatem: sed etiā

.XXXIII.

quæ bona adipiscat. Quæ uero ille sint uel incommoditates uel defectiones: ex iis colligi satis potest: quæ heri diximus ipis ab affectibus oriri. Parit enim seruitutem metus: ardorem libido: leticia leuitatem: dolor autem maiora quædam ac molestiora: tabem: cruciatum: afflictionem: fœditatem. Ad hæc omnia cum miseria ac uituperio cõiuncta esse quis nesciat? E regione uero quæ sunt his contraria: ut animi libertas: modestia: grauitas: indolentia: atq; idem semp uultus: nemo recte dixerit: nemo iudica uerit non esse sapientis & magni uiri: ac continuo p̄digna laudis & glorie. HAEDVS. Præclare ista quidem diceret Antoni: si quos equos frenare Hippolytus & comprimere studebat: eos potius sensuum titillationes interpretarere: q̄ morbos p̄turbationes ue animi: hoc est affectus illos q̄ tuor: qui coniuncti uoluptati uicia planius appellanẽ a nostris.

.XXXIX. Nam p̄mentis qualitate naturam nomenq; commutant. Non enim bonæ mentis affectus esse malus potest: sicut ne malæ quidem bonus. Vt igitur si menti appetitus dominetur: sunt affectus illi quidẽ passionis irritamẽtaq; uiciorum: ita si ratio & uirtutes sunt q̄ sine præmio non erunt: & charitatis tum insignia quædam: tum munera. Itaq; pudica metus non sua solũ: sed etiam aliena gaudet lætaturq; pudicitia: cupit hanc conseruari: timet ne amittatur. Dolet deniq; si fortassis

eam aut periclitari cognouerit aut tuere. Quis ergo ne-
 gauerit has hoc loco affectiones esse uirtutes? Non igitur
 Hippolytus equorum colla quasi uim quandam affectuum fe-
 rocitatemque comprimebat: sed horum potius ratione mu-
 nereque ductus: blandientium titillationes sensuum (ut
 dixi) cohiberi nitens ac frangere. ANTO. Fateor
 errorem meum. Non enim putabam affectus quos graeci
 morbos: quidam autem perturbationes appellare malue-
 runt: in uirtutibus poni posse. Nunc uero ita sum isto
 exemplo persuasus confirmatusque: ut nulla me argumen-
 ta: nullaque uis orationis hac de sententia unquam deiectione sit.
 XL. Sed quoniam pudicitia difficile retinetur con-
 seruaturque in urbibus: ubi lenociniorum plena sunt om-
 nia. recte Hippolytus ut tuto uiueret: relinquenda quoque
 moenia putauit. Quis enim tam constantis est animi:
 quem nunquam tetigerit: nunquam mouerit tibiarum sonus:
 & uocum ac neruorum cantus? Quis sine animi aegri-
 tudine accedat ad circum: ad choreas: ad theatri ludos
 scenam uel caeteraque spectacula: quibus in locis non tam
 cernitur quam discitur libido? Sed ne ibi quidem desunt
 foeminarum insidiae: aspectus procax: formae uenustiores
 luxuriosa ornamenta: odores quam suauissimi: gloriosa elo-
 gia: nuncii: comites: multaque id genus: quibus facile peri-
 clitatur pudicitia. Quae si fortassis ea tempestate: nec pe-
 rit: nec mouetur: plerumque tamen haud multo post concuiscit

atq; ita: ut naufragium aut uix euitet: aut faciat. Nam cum fieri nō possit quin proxime audita & uisa diutius animo inhæreant: ac prope in oculis uersent: fixæ penumero: ut qui in acie fortiter certauerit: in ocio frangatur: nisi hoc ipsum quouis studio liberali exercitioq; sustulerit.

XL I. Parz igit̃ Hippolyto syluarz solitudines atq; ardua montium iuga cōtulissent: nisi feris multifariam insectandis occidendisq; uacauisset. Quamq̃ possumus eos dicere ad syluas montesq; pfugisse: qui studiis uel philosophiæ uel theologia: sese dediderūt. Quibz ī disciplinis omnis tranquille recteq; uiuendi ratio uersat̃. Sed quoniam nō omēs his studiis delectant̃: nec semp dare operam queūt qui delectant̃. (Nā uel recreādoꝝ aīoꝝ uel rez agēdoꝝ causa nōnunq̃ eiusmodi intermitunt̃ studia: cauēdum est oīo: ne quid nō agat̃.

XL II. Nihil aut̃ est tā aduersum uoluptati q̃ negociū: mō id sit ingenuū & liberale. Itaq; curabat Hippolytus modo rætia laqueosq; tendere: modo in prædam excitare canes: clamoreq; & gestibus horari: tum feras insequi: cumq; his pugnare: ac demum arcu teloq; perfodere: sternere: occupare. Equidem eum arbitror rætia: laqueosq; tetendisse feræ omnium immanissime: qui insidiantī uoluptati insidias struxerit. Quod quidem tamen fieri existimo: cum neq; gulæ nimium

// indulgentius: neq; somno: uel tum potius cum horum fu-
 // gimus facietatem: eaq; corpori negamus alimenta: quæ
 // id inflammant incitantq; ad coitum: ut laetiora salita
 // ue esculenta: ut crebra immoderataq; uini potio: ut legu-
 // mina: ut carnes sed porcorum præsertim: & si qua sunt
 // eiusmodi alia. Horum enim omnium abstinentia &
 // parcitate quasi rætib; quibusdam atq; laqueis uinciū-
 // tur: comprimunturq; uoluptates: si nullo animi motu
 // sed solo corporis orientur: quamq; utrouis eueniat erūt
 // canes. (Dicturus sum profecto quod abhorreat quidē
 // ab opinione populari: non etiam ab eorum qui sacras
 // litteras nouerunt: quæ sanctissimos homines qui diui-
 // nam legem: tum uerbis: tum moribus uitaq; docuere: ca-
 // nes nonnunq; appellauit: q; a dei grege lupum ac feras
 // cæteras i diabolum huiusq; satellites abegerit. erunt in-
 // quam canes. hoc est. omnes cælites. ipseq; potissimum Ie-
 // sus optimus maximus: qui noster est & patronus & ad-
 // iutor: non modo clamore. i. supplicatione: uerumetiam
 // gestibus. i. ieiuniis benignitateq; in pauperes: ac demū
 // lachrymis inuocandi excitandiq; in prædam: hoc est:
 // in concupiscentiam uel fugandam uel comprimendam.
 // Nam hæc omnino extinguī dum uiuimus non potest.
 // q; ea ut domesticus quidam hostis in corpore uersetur:
 // huicq; inhæreat: atq; ideo magis cohiberi possit q; euel-
 // li: Tum autem cohibetur maxime. cum multiformes se-

ras. i. cogitationes diuersi quidem generis: sed feritate. i.
 turpitudine ac prauitate pares nō solū obseruamus īsecta
 murq; sed etiā oppugnamus: ac deniq; arcu telosq; per
 fodimus: sternimus: occupamus. Quæ omīa quemadmo
 dum fiant: quid ue significēt explicandū est. Cum igit̃
 concupiscēs ille appetitus (ut dudum dixi) corporis ori
 atur ex sensib;: si præsertim cogitatio accedat: eaq; in
 honesta & turpis. Siquidem raro euenit: ut ea in re co
 gitatio uerfetur: quam nō antea sensum perceperis ex
 aliquo: quamq; ex se nonnunq; corpus etiam mouetur:
 ut cum ea ulro appetit quæ illi a natura cōciliata sunt
 atq; insita: quietem: epulas: ægestionem: coitum: & quæ
 dam alia. In primis summa diligentia obseruandū est:
 ut non tactum modo: uerū etiam oculos auresq; auer
 ramus ab iis rebus: quib; uel molles effici possumus: uel
 detineri. Sed maxime uisui est repugnandum: qui est
 sensus acerrimus: quiq; ponit pene in conspectu animi
 ea quæ iam uisa tum cernere & uidere non possumus.
 Et q̃q; aures nō parū nocēt: facilius tamē ad ea quæ ui
 sa q̃ ad illa quæ audita sunt: mētis oculi ferunt̃.

XLIII. AEMY. Quis id negaret: si colloquium
 quod utiq; auribus percipitur: non in secundo esset amo
 ris ineundi & concipiendi gradu? Nam in primo po
 nit̃ aspectus: cuius in crebra suauiq; motione: & si quæ
 dam amoris significatio apparet: ubi tamen familiaris

illa fabulatio accessit de aspectu fere actū est. Sola dein
 ceps quæ dicta quæq; audita sunt: aīo uoluntur: pri
 ma ueniunt in mentē hærere: abire non possunt: q; spē
 uideantur afferre certiorē. ANTO. Afferant sane:
 sed tū demū cū ea aut præuenit aspectus: aut subsequi
 tur: idq; sæpius: in quo iudiciū mētis maxie uersatur.
 Cur enī Heliā heri offendere p̄cupiebas. AEMY.
 Nēpe ut spectarē. ANTO. Sed quā ob rē. AEMY.
 Vt me recordaretur: teneretq; mēoria. Vt se deinde in
 telligeret a me diligi: amari: appeti. Vt aliquā demū ca
 perem illius ex aspectu uoluptatē. ANTO. Quid
 tū? AEMY. Vt me quoq; amaret: inflāmaretur: ac
 deret. ANTO. Fateris ergo te haud ab ea diligi:
 quæ tuī absentis nō modo non recorderetur: sed ne adhuc
 quidem intelligat amorem erga se tuum. Quo fit: ut
 non facile uideam: quid eam prospectando percipias
 uoluptatis: cū amor præsertim nisi reciprocus non ob
 leteret: nisi forte (ut inquis) amas: ut redamere: quasi uero
 perspicuū sit uiros a sceminis antea dilectis amari oport
 ere. Quæ quidē & si gaudent: letantur etiam aman
 tum: tum multitudine: tum elegantia. (Faciunt enim
 hoc ipm mares: quibus natura dedit ut essent constan
 tiores.) eamq; ob rē suauissimo prospectu eorum quē
 q; cosolantur: maximamq; in spem inducunt. quē ta
 men ex omnibus habeant peculiarē: haud facile discre

+

.XXXVI.

uēris: q̄q̄ eorū tanta est amentia: ut se non peramari nemo putet. Est igit̄ aspectus p̄cipua uel suscipiēdi amoris uel confirmādi causa. Ergo primū (ut dixi) ab eo declinandū. Deinde annitendū est: ut nascētes undecūq̄ cogitationes illicitas atq̄ turpes continuo insedemur: iugulemusq̄. Quod quidē haud difficile fuerit: si eas tanq̄ noxias oderimus: statiq̄ animū ad honestas actiones conuertemus. Sin uero in illis amputandis aut remissiores erimus aut tardiores: quorū alterum negligētia effecerit: alterum delectatio. non committendum est: quin ubi primum id speculabimur: continuo aduersus eiusmodi feras bellū suscipiamus: cumq̄ his omni contentione summisq̄ uiribus certemus: atq̄ ita: ut arcu telosq̄ p̄stas ac p̄stratas occupemus: ne si forte adoleuerint ac senuerint: & tanq̄ in uenis medullisq̄ insederint: tū existat morbus aegritudoq̄ robustior. Quæ quidē cōcitatio animi inueterata uix curat̄. Itaq̄ inuicis obstēdū est: & arcus expedita promptaq̄ manu assidue tendendus. i. ut parati usq̄ quaq̄ ad repugnandum simus: sed eo telo p̄sertī quod sub arundine plūbū habere Naso dixit. Cuius metalli (ut inquit Plinius) in medicina usus est: cicatrices reprimere. Et cū sit frigidū natura: inhibere uenereos impetus. si eius laminæ lumborū parti renūmq̄ alligatæ sint. Nam uenerea inquietat̄ sponte naturæ erumpentia usq̄ in morbi genus

his laminis Calvus orator cohibuisse tradit: uiresq; corporis studioꝝ labore custodisse. Sed hac medicina corpori medemur: Quæ ad animum ut transferri possit: huic similem dicemus esse metum illum cõcucientem: qui terror dicitur: quemq; tremor & palor sæpe consequuntur: tam & si hi recte ad corpus: nõ etiam ad animum referri solent.

XLIII. Quamq; autem timor omnis atq; pauor homini frigiditatem affert: id tamen ea formido magis efficit: quæ uel ex imminentis instantisq; a tergo mortis: uel diuini ultimiq; iudicii: uel deniq; suppliciorum cum acerbissimorum: tum æternorum mēoria recordationeq; proficiscitur. Nam ceteræ conturbationes quæ ad corpus tantummodo uidentur pertinere: nec sæpe ad sunt: nec forsitan adessent cum oporteret: etiam si optarentur. Sunt enim incertæ: & possunt non accidere. At mortis tempus duorumq; reliquorum & si nos latet: nihil tamen est certius q̄ id quandoq; fore: & citius fortasse q̄ suspicamur: sed mortis præsertim quæ propter incertos casus nobis quotidie minatur: & propter breuitatem uitæ nunquã longius abesse potest. Cũ igit̄ nesciamus nec quo pacto nec quo loco: nec quando nobis sit ex hac uita migradum: sitq; in nostra potestate horum quæ diximus maximorum periculorum meminisse: facile negligemus: cõtemnemusq; uoluptatem: si ubi nos ad

.XXXVII.

orietur: cōtinuo reminisci uoluerimus illo ipō puncto tē
poris posse nos etiam interire. Non enim dubium ē ex
mortis memoria frequēti & terrorem & salubrem pauo
rem quēdam in animo oriri: quorum alter frigiditate fe
ram illam beluam confodiat & sternat. i. debilitet per
stringatq; libidinem: alter etiam occupet. i. superet & a
nimo expellat. Id autem non tam ea de morte quam cō
munem habemus cum animāribus ceteris: q̄ de illa sen
tiendum est: quam cum diabolo habere omnino nemo
uelit. Nam mortē corporis minime propter se p̄timeſcē
dam puto. Stultum enim est timere: (ut Seneca inquit.)
quod uitare nō possis: cum praesertim nequeat diu esse
mors. At propter secuturas poenas & eas quidem semp
ternas quis non pauet: nisi qui aut nihil arbitrat̄ esse
post mortem: quippe qui putet una animam & corpus
occidere: animamq; in corpore extingui. aut ita uixit: ut
cum e corpore exierit: speret se beatum fore: atq; in cæ
lum quasi in domicilium suum peruenire. Erit igit̄ hu
ic non fugienda aut metuenda mors: sed optanda poti
us: quādoquidem ea iter est ad bonum. Ex quo efficiē
ut ne ipa quidē malum sit: quæ uis etiam bonum esse po
test: qui pessimæ aut uiuūt aut uixerunt. Illam enim te
nētes memoria desinēt (ut reor) formidabuntq; peccare
q; quales e corporibus migrabunt: continuo tales ante
iudicem deum afferendi sunt: proq; meritis aeterno uel

gaudio uel supplicio afficiendi. Horum utrumque & si quale quantumque sit: quod ne cogitatione quidem comprehendere quisquam potest: puto scire neminem praeter eos qui iam experiuntur: ipsa tamen perpetuitas declarat: quod infinitum & sempiternum sit: id summum esse siue bonum siue malum. Quis enim fruens uoluptatibus: si sine fastidio sempiternae forent: non se foelicem existimaret summeque beatum? Quis econtra non dico in phalaridis tauri aut in uincula coniectus: sed uel apis aculeo uel muscae assidue uexatus: non mallet emori: quam hoc perpetuo cruciatu quamuis minimo torqueri? Quid quod ne cum fatigati quidem sumus: sedere diu multumque possumus: nec somno capti assidue quiescere: nec esurientes nec sitientes usquequaque bibere aut esse: nec denique quicquid uis tam & si uoluptuosum appetibile uel semper agere ualeamus?

XLV. Ex quo facile intelligitur quod excellat caeleste illud ac supremum bonum: quod de deo bene meritis debetur: quodque ideo summum singulareque & appellatur & est: quod & sufficiens per se sit: & deesse nunquam possit. Habet igitur in se quicquid cupere homines & optare queunt. Et ut semel dicam: eo habito desiderari nihil unquam potest. Est ergo nobis magnopere formidandum: ne id omnino amittamus: dum sequimur uoluptates huius temporis: quas paucissimi magna

XXXVIII.

cū anxietate adipiscuntur. Et tamen his etiā partis potiri nō solū semp: sed ne sēpe quidē possunt: prohibēte nōnunq̄ facietate: aut negāte natura.

XLVI. Nullū enim uicium a deo magis hominem auertit q̄ uoluptas: q̄ huius cupiditas & pertinacior sit & crebrior: atq; ideo malorum fere omnium origo. Nam ut omittam scortationes: adulteria: incestus: sacrilegia: raptus: illudq; etiam foedissimum & immane scelus: quod ne nominare quidem ausim: quæ omnia propria sunt libidinis: hinc oriuntur sæpenumero discordiæ: (ut ante dixi: sed dicendū est sæpius.) hinc inuidiæ: iurgia: rixæ: homicidia: proditiones: bella: cæteraq; generis eiusdem. Nullum deniq; flagitium (ut Cicero inquit.) nullum magnum facinus est: ad quod suscipiendum non libido uoluptatis impellat. Quid enim perfidiam hominibus periuriæq; suadet? quid idolatriam? quid reliqua maleficiorum genera? nisi ea quæ hūana omnia & diuina uiolat: peruertitq; libido? Legimus regem longe omnium sapientissimum Salomonem: non tã inductum q̄ coactum: ut idolis non modo sacrificaret: uerumetiam templum conderet: q̄ a mulieribus esset deprauatus. Quo scelere effectum est: ut & diuina ipse grātia: & filius maxīa regni parte spoliaretur. Admonemur itaq; ut uel supplicia cū huius temporis: tū æterna metuamus: qui perpetui pleniq;

gaudii contemplatione atq; spe abiecta: q̄ breuissimae uoluptatis miseria furore q̄ delectamur: q̄ huius uitae calamitates hac ip̄a uita nequeunt esse diuturniores: quam certe cōstat interitu corporis euanescere.

XLVII. Sed quem non moueat uel terreat potius non triplex apud inferos Cerbarus: non Coccyi fremitus: non transuetio Acherontis: ut poetae ferunt Sed mors illa sempiterna: cuius est perpetuus minister: inexinguibilis & ater ignis: in quo nunc quidem animarum reorum: post autem etiam corpora cum diabolo eiusq; angelis aeternum cruciabuntur. Istum autem ignem quidam acerbissimum esse autumant: longe q; hoc nostro acerbio rem: q; omnem cogitationis aciem: omnemq; ingenii humani uim: ut superna illa beatorum gaudia excedunt: ita dolores cruciatuq; inferorum. At sit sane uel huic uulgari par: uel omnino idem: num in eo toti semper uersantes: nihil sentient doloris: si ne minimam quidem partem corporis in igne quisquam diu ferre potest. Sed quid diu dixerim: cum repente uixq; tactum hominem saepe uel sintilla laesit: ut taceam q; nedum igneos: sed solis etiam calores nimios plerumq; omnes fugimus. Est igitur apud inferos illud etiam aduersi: quod nequeunt nec aestum quo circumsepti obrutiq; sunt effugere: nec ab igne sic absumi ut prorsus extinguantur: quandoquidem nullo

.XXXIX.

cruciatu immortales finiunt. Cupiunt illi quidem mori: sed nequeunt: Qui ob id maxime seruantur in uita: ut semp morientes nunq̄ desinant. Auget præterea poenitentia & sera & inanis cruciatum: cum præsertim uident: quod quidem semp uident. ea mala præuerti potuisse: sed ob minima quædam ac breuissima oblectamenta in atrocissimas tandem pœnas incidisse atq̄ in miseriam sempiternam. Deniq̄ adauget molestiam desperatio ipsa euadendi: & ut multa breui concludamus ea omnium est eritq̄ ppetua conditio reorum: ut in auditis incredibilibusq̄ suppliciorum generibus addicti: plangere: uociferari: gemere: lachrymare: suspirare possint: nunquã respirare: nunq̄ recreari: nunq̄ requiescere. Sed quid refrigerii capiant: qui semp ardeant: nullum habeant uel consolatore: nihil uideant: nihil audiant: præter uimultum luctusq̄ sociorum. Que si audiendo exhorremus omnia totis uiribus enitendum est: ne illa etiam uidendo sentiamus. **AEMY.** Sunt ista quidẽ horribilia: quæ ut facile uidentur sæpe cogitanda sunt: nec rariùs q̄ p̄mescenda.

XLVIII. Sed nõ minima iam uenit mihi in mentem quæstio. Vtrum ne anime reorum nunc quoq̄ crucient: an tantum post resumpta corpora. Sunt enim qui eas negent corporibus exutas quicq̄ pœnarum pati posse. **ANTIO.** Ista Aemyliane nõ te capiet: quæ tenet

plurimos uel confidentia uel stoliditas: ut arbitreris ani-
mas. q̄ sicut incorporeæ: nequire ullo modo pati: quasi ue-
ro (id quod maxime ad illas pertinet) anḡi nequeat do-
lore: quo sæpe afficiuntur etiam cum in corpore non læ-
so sed incolumi uersant̄. Quod quidem anima uacua
cum nihil doleat omnino: perspicuum est huius dolo-
rem nisi ab anima esse nõ posse: dolereq̄ cum corpore:
animam eo in loco corporis ubi aliquid contingit ut
doleat. AEMY. At negant corporeis ignibus aut cõ-
stringi animas aut torqueri: quos spiritus esse constat.

//

ANTO. Vtiq̄ p̄inde negat: quasi exploratum habe-
ant ignem illum sempiternum: non nisi corporeum esse
posse: aut si etiam talis sit nõ posse diuinam omnipoten-
tiam ei uim tribuere & continēdi animas & uexandi:
cum aīæ p̄sertim domicilio corporum: quæ cõstat ignibus
esse crassiora cõtineant̄: sitq̄ ip̄e spiritus diabolus nul-
lo assumpto corpore arsurus nõ alio quidē igne q̄ quo
homines ardebunt.

//

XLIX. AEMY. Præterea negat corpora summis
cruciatibus summisq̄ doloribus affecta diu posse uiuere.

//

ANTO. Quasi uero diuina ui nõ ea sint resurrectura
quæ & sufficere semp̄ queat: & nullis doloribus extingui:
cũ ip̄e aīus præsertim dolere & quidē uehemēter possit:
interire aut nullo mō. Quid q̄ Salamādra (ut refert Au-
gustinus) i ignibus uiuit: Quid q̄ uermiū quoddā genus

(
+

in calidanz aquanz scaturigine repit: qui in eiusmodi
feruore cōrectatiōi hoīum inimico: nō solū sine ulla sui
læsioe uersant: sed extra esse nequeūt. AEMY. At
nō mirādū uideēt ea aīalia nō hoc elemēto cruciari: q̄
eo uegetent. ANTO. Sed incredibilius ē p̄fecto ue
getari talibz rebz q̄ nō cruciari. Est eī mirabile ī igni
bus dolere: & uiuere nihilominus. Sed certe mirabilius
uiuere ī ignibz nec dolere.

L. Si autē hoc credēt: cur nō illud etiā? Sed nequissi
mi hoīes cū hac & audiūt & ita eē uel credūt uel sus
picanēt: p̄tinus septis quibusdā sese psuasiōibz nō tam
cōsolari solēt q̄ fallere. Nam existimāt nō nisi post mi
lia annorum futurum esse iudicium: ad quod oēs resur
gemus. Atq̄ iterea si etiā cruciabunt aīæ: sua tamē cor
pora quæ nihil p̄enarē sentire possunt requietura: q̄si
uero dolētibz animis sine quibus corpora nō dolēt: nō
ipsi doleāt. Aut si etiā multa milia annorū resurrectio
corporum iudiciumq̄ differet: postea resurgētes multū
sibi uideantur quiesuisse. Quod quidem omne tempus
cum p̄terierit: nec quicq̄ fuerit omnino: nec uidebi
tur fuisse. Nam si nemo tam diu uixit: ut non se pa
rum admodum existimet uixisse: seq̄ a puero in senem
tanquam a mane in uesperam: inopinate quodammo
do repenteq̄ cucurrisse: si deinde nihil est morti tam
simillimum q̄ somnus: ex quo mortui dormire sæpe

numero dicunt: atq; ideo septem illi uiri quos sacrae lit-
terae ferunt circiter trecentum an nos dormiuisse: una ta-
m nocte sese quieuisse arbitrabant: quid insanis illis
profuerit quies ista diuturna: quam non senserint: quaeq;
finem habeat supplicium sempiternum?

LI. Sed nec uideo quemadmodum ista dilationis uel
spes uel recreatio sine metu sit: cum diuinum illud ul-
timumq; iudicium: non tam quousq; q; quale sit futurum
cogitat. Quamq; id rei longius ab esse opinant: sancti
uero cupiunt adesse credo tamen ad eiusmodi spectacu-
lum iam praestitutum esse diem: sed notum ut puto esse
nemini. Quod quidem etiam uulgari hac de morte li-
cet dicere. Quam eandem existimo iudicium recte ap-
pellari posse: quandoquidem qualis cuiusq; erit animus
cum e corpore excesserit: talis hoc ipso iam resumpto in
iudicio sistet. Ac nunc cogitanti mihi quale id sit futu-
rum: ea mox occurrit imago fori & iudiciorum: quae in
reos capitis ferri solent. Quo tandem animo istos esse ar-
bitramini: cum in primis se iccirco carcere educi sciunt
ut puniantur: cum deinde accurrentem undiq; populi
multiudinem: praeterea iudicem maximo ac grauissi-
mo assessorum coetu circumseptum insidentemq; curru-
li: deniq; lictorem carnificem ue: & supplicii ac mortis
genus uident. Quid q; iam conuicti scelerum conscien-
tia: demisso uultu: deiectisq; ad terram oculis: uix nisi

+

''

''
A

''

+

.XLI.

rogati quicquid audent dicere. Quid quod plerique ne supplicare quidem. At dum iudex ex tabella recitat sententiam dumque tristis ille tubarum clangor preestrepit: & iam appropinquante morte denunciat: quo eos terrore: quod formidie: quo angore excruciarum opinamur: cum ne nos quidem sine perturbatione quadam ac horrore quicquid eiusmodi queamus aut cernere aut audire. Quis denique tum non facile intelligat examinari eos: tremere: conturbarum: maxima molestia afflictari: & vexari: cum ad necem rapiuntur. Et tamen hec omnia quae horrida precescedunt sunt: ut taceam de ipsa necis angustia summoque dolore: quo nihil est nec terribilius (ut dicunt) nec immanius. Illis nihilominus supplicium & perpetuis cruciarum non modo non sunt paria: sed ne comparari quidem possunt. Quae enim collatio finiti ad infinitum. Praeterea iudices nostri temporis nonnunquam erga reos misericordia commouentur: remittunt aliquid severitatis: detrahuntque & legibus & suppliciis. Nam plerumque videmus eos qui quatuor in partes vivi scindi mererentur: prius securis ictu a tergo percussos in corde vulnus pugionis accepisse. Atque ita eos qui viventes ignibus flagrare consumique debuissent: ante cesos esse capite ne forsitan atrocitate poenarum diuturnitate ne cruciari omnino impatientes efficerentur: a deoque discederent. At summus ille iudex & deus christus: quo nemo humilior: nemo benignior: nemo misericordior unquam fuit. (Est enim ipsa misericordia.) sicut in

primis homini præcepit ne peccaret: eiq̄ sæpe occasio-
 nē sustulit peccandi: locum: tēpus: sæpe etiā uoluntatē.
 deinde lapsum ad pœnitētiā hortatus: q̄ mori nollet
 eum: pro quo ip̄e cruci affixus necatusq̄ fuisset: nunquā
 misericordiam ad se conuersis negandam existimauit.
 sic in puerum contumacēq̄ hominē solam eum iustici-
 am exercēs: nulla prorsus misericordia utē. Quo enim
 pacto misereatur eius iam mortui: qui dum uixit ne ad-
 monitus quidem uoluit ip̄e sui misereri. Nec tamen iu-
 dex suam illam maximam ineffabilemq̄ clementiā est
 prorsus abiecturus: qua eos certe donaturus est: qui hac
 in uita misericordes exciterunt benigniq̄ in proximos.
 Accipiet igitur hi quam dilexere misericordiam: sicut
 illi iudicium: quod male uiuentes: maleq̄ decedētes ne-
 glexerunt. In quo ita omnium non modo facta uerbaq̄
 expendentur: sed etiam cogitatus: ut ne minimum qui-
 dem malum sine pœna sit: sicut nec ullum sine præmio
 bonum. Nulla illic cuiq̄ uel sua uel patronorum astutia
 ualebit: qui tamen nulli erunt. Nulla illic ignorantie
 fragilitatis ue excusatio quicq̄ afferet adiumenti: ubi re-
 seruante diuina ui: quæ neq̄ uitari neq̄ falli ullo mo-
 do potest. omnes omnium libri: ut p̄pheta Daniel præ-
 dixit: aperti erunt: patebuntq̄ omnibus. Frustra etiā quæ-
 uis fuerit orō: frustra p̄strationes: lachryme: ploratus: plā-
 ctus: q̄ qui nūc ueluti benignus impator parensq̄ sua

.XLII.

uissimus p quā facile flectit: parcat: amplexat: expectat:
& (ne id parz sit) fungēs etiā munere patroni p nobis
apud patrē deum interpellat. is tūc inexorabilis erit iudex
summeq; seuerus. Siquidē adueniēs ille inclutus (ut
euangelium testat: sedensq; p tribunali maiestatis suae:
circūstāte militia caelesti: circūsedēibusq; apostolis: ac
tremente mundo: tandē in peccatores terribilē illam fe
ret irreuocabilēq; sententiā. Itē maledicti in ignē aeter
num. qui paratus ē diabolo & angelis eius. Hęc igitur
qui meminerit. nescio ei ne libeat luxuriari. EM Y.
Libeat: nō prorsus existimo: sed dū ista cogitabit: dū au
dierit: dū leget. Cū uero nihil horum fecerit: quæ sem
per facere potest nemo: coeperitq; ipse secum de amica co
gitare in occurrentem ue. foeminam figere oculos me
tus ille omnis euolabit. Quid q; non metum modo: ue
rumetiam ipam metus causam ex animo præsens muli
er expellet: si erit formosior præsertim: aut quæ fortassis
& amet & ametur? Cedunt enim facile & præsenti
bus futura: & formidolosa uoluptatibus: si non illa si
mul adsint: quod qui incolumis sit ualeatq; uiribus: q; q;
repente mori potest. id tamen tum accidere nec credat
nec suspicetur.

LII. ANTO. Tū primū oculi a mulieribus detor
quēdi sunt: q; facie Salomō urētē ignē eē dixit. Vtq;
id fiat facilius. psuadere illud sibi quisq; potest: q; haud

falsum est: obiecta foemina amari a p'risq; si fuerit ue-
 rustior: nec amare paucos. Nō ergo liem esse suscipiē-
 da: cuius sit dubius euentus. Sin uero sit turpis: nō dignā
 esse quae amet. AEMY. Quid si iam qualiscūq; sit
 amat? ANTO. Multo minus aspiciēda. Si ei impos-
 sibile sit quenq; nō moueri: ubi senserit amicā siue adesse
 siue aduentare: quid cum aspexerit? AEMY. Perdit
 facile quidē ē Antoni: nō aspicere quā ames. ANTO.
 Tibi istud credo. Sed eos horror qui libidīe liberi esse
 uolunt: ut quoniā nihil est difficile uolenti. istiusmōi dif-
 ficultatē incipiāt studeāq; uincere. *videtur dicitur*
 LIII. Cum uero sexus ipse muliebris etiā si nondum
 amet: moueat animum natura: mox eo de loco est disce-
 dendū: q; eiusmodi mora cuiq; noceat. Nihil autē aequē
 ualet ad fugandā libidinē q; fugere. Nā cum ceteris
 in bellis is iure uictor appellet: qui acriter in acie peri-
 naciterq; pugnans: nunq; neq; fugit: neq; loco aut hosti
 cedit. nemo tamē hoc in certamine nisi fugiens: aut uin-
 cere aut rurus esse potest. Neq; uero ipa tantūmodo ami-
 ca fugienda est: sed huius etiā aedes: hortuli: uicinia: &
 ea demum loca omīa in quibus uersari solet: & ad quae
 istam suspicāre pfecturam. Fugiendum igit nonnunq;
 etiā e templis: ne interea suaue aliquid uideat: dicatur:
 audiat: fiat: quod illiciat animum: teneatq; diutius.
 AEMY. Quid si ante discessum fugā ue accidat isto

+
 A

.XLIII.

rum quicquid? ANTO. Ne respondendum est quidem.
Dissimulanda omnia: sed recedendum nihilominus.
AEMY. Nimis durus es: ne dicam ferus aut etiam
ferreus. ANTO. Ego uero me hoc modo siue ferum
siue ferreum esse malim: quod (ut optas) facilem: mollem: fra-
ctumque potius: quam mihi iam persuaserim istiusmodi duricie
feritatem ue & magni esse animi & excelsi. AEMY.
Haud erras profecto si id potes. ANTO. Scio igitur
expertus omnem hanc potentiam a uoluntate proficisci
ac nihil horum fieri non posse si uelimus: quod quod fateor esse
rem non facilem: nature reluctari: consuetudini uero quod
difficilissimam: si his inferre uim nolimus. Sed nullus tam
indomitus equus est natura tamque ferox: quem si calca-
ribus urgere fustibusque coeperis: non paulo post subiicias
efficialisque tractabile. Cuiuslibet enim rei potissima pars
principium est. Incipe igitur obstare appetitui: ut ra-
tioni pareat enitere. Non enim difficilis fuerit perseueran-
tia: modo fugias quae dixi. AEMY. At quem uix
dabis: qui elegantissimae sceminae nuncios: literas: munu-
scula: salutationes: plausus: ceteraque eiusmodi contemnat:
negligat: oderit? ANTO. Nempe eum de quo mul-
ta iam diximus Hippolytum: quem litteris proditum
est: non modo uirum: sed uirum etiam graui uultu ac
uerecundo extitisse. Quippe qui nec ullo nutricis leno-
cinio: nulla Phedrae procacitate: nullis deinde precibus

nullo præterea nec munere: nec principatu: necq; de niq; complexu ipso scemineo potuit induci: ut obstinatam desereret pudicitiam. Quinimo acueram reiecit amplexantem: obiurgauit: summoq; est odio persecutus: atq; ita: ut districto iam ense: non quidem occidendi causa: sed inuisam illam ut terreret cogeretq; cedere: primum doceret humanæ naturæ non etiam uicio esse ignoscendum: deinde innocentiam puritatemq; tenendam: quam candidum tanti uiri uestimentum significaret.

AEMYLIANVS. Deliras nunc Antoni: qui in re maxime dubia testem duxeris ex fabulis. Ego sane hunc etiam si non fictus esset: non tam cõmendandum putarẽ q; a libidine abstinuisset: q; omnino multumq; uirtutis erandũ: si ne ab illo quidem scelere abstinendum esse iudicasset: a quo ipa abhorret etiam natura?

ANTONIVS. Exhibebo igitur ex Genesi pudicum illum sanctumq; adolescentẽ Ioseph: qui ab ægyptia regina petu'antissimis sæpe uerbis prouocatus: tandemq; apprehensus: mox relicto pa'lio effugit.

AEMYLIANVS. Atqui istiusmodi exemplo satis sum confirmatus q; q; eã rẽ uix puto in multos posse cadere. Sed restat aliud piculum (ut mihi uidetur: longe omnium maximũ. Quod si uitare modo alicuo possemus nihil esse existimarẽ tã difficile natura: quod & hois ingenio & arbitrio subiici nõ posset. Illud aut est.

A
Gen.
39

ut fingamus quēpiā in primis ita loco clausum: ut ne-
 queat effugere. deinde renitentē & inuitū a pulcherri-
 ma femina: nō tā procacitate oculorū & uenustate ora-
 tionis: q̄ assiduis osculis: amplexu: impudicis deniq; ob-
 scenisq; obtreccionibus diu fatigari. putas ne hunc tā
 constantē fore: ut inter ista quæ non modo ad allicien-
 dū & incitandū: uerū etiā ad impellendū ualent: nul-
 lo prorsus moueatur appetitu uoluptatis? Ego si is essem
 (Fateor de me quod sentio) uincerer profecto. Quis enī
 tantā in angustia coactus: naturæ tandē reluctari pos-
 set? nisi qui aut frigidus omnino: aut eunuchus esset: aut
 certe non hūanus. Quid tu igitur Antoni? Qui tibi es-
 set animus? ANTO. Scio ego quidē quid me facere
 deceret. quid autē facturus essem nescio. Existimo uero
 tū uictorē euasurū neminē: nisi quē deus ipse adiuuis-
 set. Esset igitur auxiliū diuīnū nō tā orōne diuturna: q̄
 omni prorsus ui animi intētionēq; implorandū. Quod
 sanctissimus ille adolescēs Chrysantus Alexandrinus
 Pollemii illustrissimi potentissimiq; uiri filius cū facti-
 iasset: primū ancillas quinq; formosissimas ornatasq;
 ueste q̄ accuratissima: deinde Dariam nobilissimam uir-
 ginem Romanam: iam deæ uestæ consecratam: quas
 ad illū oēs pater miserat: ut suis illæ eū iocis: lasciuisq;
 blandiēdo flecterent ad uoluptatē in primis: deinde
 ad simulachrorū cultū nō modo contēpsit: uerū etiā ita

uicit: ut omnibus tandem pudore admirationeque deter-
 ritis: Dariae persuaderet nihil esse nec foelicius christia-
 no: nec martyre illustrius. Sed ut nulla remaneat dubi-
 tatio: fiatque tandem sermonis huius finis: illud quoque af-
 feram exemplum: quod a Hieronymo exaratum est in
 eo libro: quem de Pauli heremite principio fineque in-
 scripsit. Refert igitur sub Decio ac Valeriano perse-
 cutoribus nominis christiani: quendam iuuenili aetate
 florentem in amoenissimos hortulos adductum: ibique in-
 ter candentia lilia & rubentes rosas cum leni iuxta
 murmure serperet riuus: & molli sibilo arborum folia
 uentus stringeret. super structam plumis lectulum fuis-
 se supinatum: & ne se inde posset excutere: blandis ser-
 torum nexibus irretitum. Quo cum recedentibus cum-
 ctis speciosa meretrix uenisset: coepit delicatis stringe-
 re colla complexibus: & (id quod dictum quoque scelus
 est.) manibus atrectare uirilia: ut corpore in libidinem
 concitato: se uictrix impudica superiaceret. Quid age-
 ret miles christi? Quo se conferret? Quem tormentis non
 uicerant: superabat uoluptas. Tandem caelitus inspira-
 tus: praecisam morsibus linguam in osculantis faciem
 expuit: ac si libidinis sensum succedens doloris magni-
 tudo calcauit. **AEMYLIANVS.** Haec cum audio
 Antoni: non admiror solum sed etiam stupeo: & (ut reor)
 multi christiani dicimur: nec sumus. Quis enim hac tem-

XLV.

pestate reperiri possit: qui non dicam emori: non exula-
 re: non uel minimam mēbri partem sanguinis ue amit-
 tere: sed spoliari malit q̄ peccare. ANTO. Si qui
 sunt usquā huiuscemodi hoīes: hos certe & paucos es-
 se puto & celo dignos: q̄q̄ nihil prohibet: quin nos
 quoq̄ tales possimus esse: modo adsit uoluntas: cum prae-
 sertim nō illi quidem quicq̄ aliud sint q̄ homines: & ui-
 deamus perditos q̄ plurimos tam elato esse animo: ut ac-
 cipere plagas malint q̄ turpiter uitare. Quid igitur nos
 facere debemus: quibus fortiter decertantibus proposi-
 tum est praemium sempiternum: si gladiatores illi ut si-
 bi populo ue fortassis satisfaciant. periculum corporis:
 animaeq̄ suscipere non timent? AEMY. Vera ista
 quidem: & a martyribus nostris (ut legimus) factitata:
 qui quidem animo excelso: non fortunas solum: sed sum-
 mos etiam cruciatūs corporis mortemq̄ spreuerunt. Sed
 nescio quonam modo ita hoc tempore molles sumus: de-
 licatq̄: ut ne minimum dolorem quidem nos pati pos-
 se arbitremur. ANTO. Et arbitremur (ut existi-
 mo) & possemus: si deo fidentes ab hoc ipso fidelissimo
 potentissimq̄ principe: patientiae: arma constantiae (ut
 martyres fecere) posceremus. Qui enim hortat homines
 ut petant. is p̄fecto postulante sp̄neret neminem: q̄q̄
 non est hac aetate pertimescendum: ut de quo proxime
 diximus: discrimē incidamus. Quis est tā libidinosa

mulier tāq̄ sui prodigā: ut ultro uirū quemq̄ contreda-
 re ne dicā amplexari audeat: nisi eū fortasse qui cū fa-
 miliaritatē consuetudinēq̄ habuerit? AEMY. Parū
 ne id uidetur? Quā igitur tandē huic morbo medicinā
 afferes? ANTO. Ita p̄inde rogas: quasi uero iam aīo
 exciderit: quid in nouercā fecerit Hippolytus: quid ue-
 Ioseph in egyptiā: aut quasi te amica domi uinctū sit oc-
 cupatura. AEMY. Non id metuo profecto: quippe
 qui nulla prorsus potiar. Sed ut mihi uidetur: difficilius
 carent hoīes experta consuetāq̄ libidine. Itaq̄ facile cū
 ea species fuerit obiecta: mouētur illi: deiciunturq̄ re-
 cordatione prāteritarū uoluptatū: si prāsertim eiusmodi
 amicæ aut domesticæ sunt: aut domesticorum familia-
 res. Tectius enim tum insidiantur: seq̄ offerunt impu-
 dētius q̄ pudore semel abiecto (ut dicitur) si quid etiā
 egerint inēperanter aut proterue: paulū ad modum cu-
 randū putant: modo appetitis non careāt uoluptatibus.
 Tanta uero fertur earū esse tāq̄ impatientis libido: ut ar-
 dentius uiros appetant q̄ appetantur. Quin etiā defati-
 gari hæ quidem possunt: expleri nunq̄. Nam teste Sa-
 lomone. Neq̄ inferno quicq̄: neq̄ igni: neq̄ uulua: sa-
 tis est. ANTO. Moueri sæpe uiros eorum prāsentia
 quibus olim potiti sunt nō negauerim: q̄ ad id ip̄a eos
 natura fere cogit. Frāgi uero ac deici nisi uelint: nego.
 Nā & si his fortasse spes ē certior consequēdæ uolupta-

.XLVI.

uis: q̄ sibi psuadeat: modo locus & tēpus adsit: eas nō re-
pugnaturas: quas uel semel corrūpere: has tamen tanto
neq̄ furore neq̄ fetiore prosequuntur: quanto quæ ad-
huc a se illibate intactæq̄ sunt: q̄ & assiduis rara: & a
liena suis: & habitis spirata: & ueteribus sæpenumero
noua præferuntur: solentq̄ esse chariora. Quãobrem ple-
rosq̄ quotidie cernimus maritos ui' illima ac turpissi-
ma scorta ingenuis formosissimisq̄ uxoribus ante tulis-
se: quasi uero sapor ille: odorq̄ ueneruus non omnibus
in feminis idem sit: neq̄ eodem omnes ritu subagien-
tur. Nequeo igitur uidere quid in non suis hi quærant
amplius: nisi forte pudorem quendam ac uerecundiam
quæ in ip̄o quoq̄ pudendo foedissimoq̄ negotio: si qua
fuerit: displicere nullo modo potest: cum præsertim &
uetita & honesta soleant appeti ardentius. Atqui hæc
plerumq̄ in uxore reperire quisquã potest: in scorto cer-
te nemo.

LIII. Petulãtius eĩ scorta efferuntur: sibiq̄ uident
minime suis fungi moribus: nisi insaniant. Nihil igitur ne-
gat etiã turpe & obscenũ: quæ uiros præterea tũ uerbo-
rum proteruitia: tum gestuũ lacescũt. Quibus lasciuis &
si de quibz proxime e' didũ: mariti fortasse delectantur eas
tamẽ suis inesse uxoribz nō optatq̄ eiusmodi pccitates:
atq̄ iēptias: ne i scortis quidẽ ip̄is p̄bare recte possunt.

LV. AEMY. At quærit plerũq̄ maritus aut qui

vis alius in altera quod uoluptuosius opinat̄ fore q̄ in
 prima: ut singularem sc̄minae elegantiam atq; formam:
 ut uirginei corporis integritates: & si qua sunt alia.
 ANTO. Quid memoras formam? quid elegantiam
 corporis: si oculorum tantummodo ea est uoluptas: nec tu
 orum solum: sed etiam omnium qui aequae atq; tu affecti
 sunt. Coniice igitur oculos in illam quantum uales: cō
 templare diutius: pascere dum fastidias. Quod si quid
 optas amplius: necesse est fateare: non iam formam a te
 corporis desiderari q̄ corpus ipsum. Quare ad concubi
 tum nihil attinet: formosa ne sit mulier: an mediocris
 uenustatis: an etiam deformis: cum praesertim de indu
 stria latebras quaerant: qui eiusmodi in negotio uersan
 tur: possitq; accidere: ut turpis: q̄ pulcherrima & suau
 or tactu sit & mollior: q̄q̄ non intelligo quid in amica
 quisquā quaerit: quam opinari debet aequae plerisq; ex
 positam esse fuisseq;: aut si etiam primus uiciauit expo
 nendā: seq; ideo eā ipsam cū multis habere communē.
 Quis eī dubitauerit quae frontē semel p̄ricuit: praeterq;
 maritum quempiam admisit. eandem p̄ q̄ facile multos
 suscepturam: Sed fac eam uno excepto qui cum peccat
 charum habere neminem. an propterea non erit scortū
 Quod si erit quid inter hāc atq; illā quae in lustris est:
 putas interesse praeter habitaculum: Quid uero de ado
 lescētularū integritate loquar: quas detracta uirginitate

XLVII.

nihil a ueteranis differre aiunt qui uiciantur. Quid q
 Ouidius affirmat tum aptiores esse foemias: cum ad septi
 mum lustrum: i. ad quinq; & triginta annos puenere.
 Sed fingamus summa pulchritudine mulierem: summo
 loco nata: & omnib; appetibilem soli tibi sui facere po
 testatem: quati qu'elo te) tum ista aestimabis omnia: cum
 expleta libidine: ne ipam quide foeminam curabis? Atq;
 ut singulos pcurramus huius uoluptatis gradus: in qui
 bus putat esse aliquid suauis. Qui cum amica fuerit lo
 cutus: qui hac tetigerit: qui osculatus: qui amplexus: qui
 deniq; positus ea sit: is ne quicq; aliud in illa ipa aut op
 rare potest: aut cosequi?

LVI. AEMY. Nihil profus: quod uideam.
 ANTO. Non mediocris igit haec quoq; fuerit ratio
 abstinendi: si luxuria commou mox cogitabimus: nihil
 nos praeterca effecturos adepturos ue: q; idipsum nihil:
 quod olim effecimus & cosecuti sumus. Ergo & si fu
 ga discessu ue aut exercicio no ta animi q; corporis: sed
 praesertim laborioso & graui comprimie libido: tum ra
 tione multo magis: cum est intellectu non modo no bo
 num esse uoluptatem: quippe quae corpori ut saepe dixi
 mus animaeq; noceat: sed pbreuem etiam & nihil esse.
 Quid enim est in lucro: cu praiceps ille impetus libidi
 nis repete probroseq; trasierit: nisi langor quida lassitu
 doq; membror: pollutio: fetor: stupor: hebetudo? Quera

deinde non confestim & piget & poenitet: cum secū ipse cogitās quærit quid egerit: curq; tā anxie: tā diu: tātoq; cum piculo id appetierit cōsecutusq; sit: quod tam celeriter desierit: euaueritq; tam misere! AEMY. Primū quis nō rideat Antoni: cū inquis posse rōne cōprimi libidinē: quæ rōni oīo nō obtemperat! Deinde parz ne uideat tibi in lucro esse: si quis gestiat lateturq; eo bono adepto: quod diu multumq; appetuerit: tam & si mixtæ sint illæ quas commemorasti: quæq; sequuntur defectiones: quas ideo nihil pendendas putat: q; ut ad eas aliquando perueniret: multo intolerabiliora p̄pessus sit. Potius enim est ea re: qua nisi esset: nec lataretur: nec se rursus cōsideret potiturum. ANTO. Non eū quidem negauerim egere ratione: qui aut ipso in actu sit libidinis: aut proxime quauis de causa concitatus inflammatusq; sit: atq; iccirco ea uti nullo pacto posse. Sed de eo loquor: qui aut nondum: aut uix quidem amat: aut qui demum multos frustra labores pertulit & graues & diuturnos: q̄q̄ ne eos quidem excipiendos puto: qui iam iam expleta libidine debilitati: ueluti sordidæ quædam sues emergentes e cœno: seseq; in latus alterum uertentes: concidunt fereq; sopiuntur. Putas ne hos cū id euenit: nihil de uirpitudine obscenitateq; concubitus: nihil deniq; de breuissimæ uoluptatis interitu ac detrimento cogitare! Cogitant profecto: sciuntq; & se fecil-